ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4318 — 8/21 ՄԱՅԻՍ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 22 ՄՈՒՀԱՐԻԷՄ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4318

درعادته غلطه ده (آره‌وك) غزه‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան, 140 Ղրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Հեղինակի բդրաստարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«ՀԶՕՐ ՀԻՒԼԷՆ»
(THE MIGHTY ATOM)

ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ

Ռ.

— Կը տեսնէք, շարունակեց տղան յուզմունքով, թէ պիտի չըսէի ասոնք ձեզի, եթէ լսած չըլլայի ձեր համբաւը: Երկար ատեն է իմացուն մարդու մը սպասելի ասոնք ըսելու համար, որոնք չատոնց է կը ճնշեն միտքս:

«Բեղմէ նախորդ դասատուս, Գ. Մօնթրոզ բոլոր գիտական մարդոցմէ տարբեր գաղափար ունէր այդ մասին. կը հաւատար Աստուծոյ մը: Գ. Մօնթրոզէ առաջ խելացի դասախօսակ մը ունէի, Գ. Սքիթ անուն մէկը, Դրպաչտ մըն էր և Հարբիսըն անուն երեւելի անձի մը բարեկամը, և ան ըսաւ ինծի այդ Հիւլէի վարկածը: Ան նոյն իսկ ինծի մանրադէտով ցոյց տուաւ հիւլէ մը և ըսաւ թէ ամբողջ տիեզերք այդպիսի հիւլէի մը ձեւափոխութեանց արդիւնքն էր: Շուարեցայ չիտակը, որովհետեւ նոյն իսկ այդ հիւլէները սկիզբ մը ունենալու էին, ու չէի կրնար երեւակայել թէ ինչպէս Առաջին Հիւլէին պէս փոքր առարկայ մը կրնար յատակագիծ մը մտածել և աշխարհներ ստեղծել, որուն բնակիչները իրմէ անհունապէս մեծ ըլլային թէպէտ տարօրինակ մէկն էր. չարուեակ կ'ըսէր թէ ամէն բան ոչինչ է, և ոչինչը՝ ամէն բան և ըսած ատեն այնչափ կը խնդար որ վախցայ թէ խենթեցաւ և ալ ատ նիւթին վրայ խօսք չը բացի: Արդ, կ'աղաչեմ, դո՛ւք բացատրեցէք ինծի, ո՞ւրէ այդ Հիւլէն հիմա:

Ցնցուած խելքը գլուխս հաւաքելով Բէնսմէն ցօր գրեթէ բարկանալի չէչտով պատասխանեց.

—Այնպիսի բան մը կը հարցնես որուն վրայ մէկը չի ոչինչ գիտեր: Թէ Սկզբնական Պատճառ մը կայ ամէն բանի, յայտնի է, բայց թէ ո՞ւր է, ուսկի՞ց եկաւ, այդ անչափելի գաղտնիք մըն է: Կայ անշուշտ, որ կը գործէ, կամ գործած է, որ իր արդիւնքները կը տեսնենք տիեզերքին մէջ:

Լայըլէլի դէմքը մթագնեցաւ յուսաբեկ:

Այդ օրէն տանջանքը կը վերսկսի ու տղան կը շարունակէ իր ուսումներու շղթան, կասկածներու լաբիրինթոսի մը մէջ շատ կանուխէն մոլորած: Օրէ օր կը մաշի: Իր չորս կողմը ցուրտ անտարբերութիւնը կը սառեցնէ հոգին:

Շատ չանցնիր մայրը օգտուելով օր մը մանուկին հօրը և վարժապետին բացակայութենէն իր սիրած տղուն հետ կը փախչի: Եղերերգական տեսարան մըն է Մաքպէթեան սոսկումներով լեցուն, մօրը մաս բարովը Լայըէլի: Դիշերուան ժամը տասին կու գայ և երկու ժամ շարունակ կը խօսի մանուկ յոգեւոյսին հետ: «Զսիրեցէ՛ քեզ, զաւա՛կս, զո՛ւն ալ մի՛ սիրեր զիս, կ'ըսէ:» Մարի Գօրէնսի իր կէն ըլլալուն կը պարտի այդ հիանալի էջը: Անպատիւ կնոջ ակամայ գթալ մը կը զգաս, դժոխքէ փախչող այլ մրոտած ու ծխաբոյր հրէշային մը տպաւորութիւնը կ'ընէ վրադ:

—Լուսնին շողերը կը փայլին դեղին երեսիդ վրայ, ադ ուն փոքրիկ, մեռած մանուկի մը կը նմանիս, Լայըէ՛լ, ըսաւ մայրը:

Եւ յանկարծ ծունկերուն վրայ իյնալով, դուխը անկողնին վրայ ձրգեց և հեծկլտալ սկսաւ:

Խեղճ Լայըէլ բոլոր անդամներովը կը դողար սոսկումն ու վիշտէն, իր զգայուն հոգին կը խորտակուէր ներսիդին.

—Մի՛ լար, մա՛յր, ա՛խ մի՛ լար, մնցնիս ակար ձայնով մը:

—Մնաս բարով, սիրելիս, սիրտ չունիմ այլ ևս: Սիրէ զիս մինչեւ վաղը...:

Հառաչի մը հետ սահող այս բառերով, անցաւ, գնաց: Լայըէլ բոպէ մը գողդողալէն վերջ, դուրս ցատկեց անկողնէն, ակնթարթ մը սանդուխին վարի աստիճանը հասաւ, բացաւ դուռը դուրս նետուեցաւ:

—Մի՛ երթար, մա՛յր, սպասէ մինչեւ առաւ, գոչեց կողկողագին: Ամէն բան լուռ ու մութ էր: Հեռաւոր կառքի մը անիւներուն դլորելու ձայնը հասաւ իրեն:

—Մա՛յր, մի՛ երթար:

Եւ վազեց դէպի իր սենեակին բաց պատուհանը: Լուսնին տակ աղօտ տեսարան մը կը պարզուէր խառն ի խուռն, սակայն ոչ մէկ մարդկային էակ կը տեսնուէր: Գիշերը ցուրտ էր ակռաները իրարու կը զարնուէին, անգամ մըն ալ իր դողացող շրթերէն թռաւ լացող աղաղակը —«Մա՛յր, մի՛ երթար»: Եւ անդադար գեղին վրայ ուռեցաւ:

. . . . . .

Ու հոս անգլիական ընտանիքը կ'ուսումնասիրէ հեղինակուհին: Սովորական բարկութենէ մը վերջը ձօն Վալեսքորդ ամուսնալուծութեան կը դիմէ փաստաբաններու միջոցով ու կնոջը ձգած նամակով:

Կը յաջողի իրեն նպաստաւոր վճիռ մը առնել: Ահա նամակը.

«Կը թողում զքեզ առանց ամչնալու, առանց խղճիս խայթին: Երբ հաւատարիմ էի քեզ, կեանքս դժբա՛ղդ ըրիր: Հպարտութիւնդ ու եսասիրութիւնդ պէտք է խոնարհին, ուրախ եմ որ ես պատճառ կ'ըլլամ անպատուութեան տղին մէջ գըտնելուդ: Զատեցէր զիս Աստուծմէս, յոյսս և պարտականութեան ամէն զգացումս: Դուն իմ մէջս, սպաննեցիր ամէն կնոջական զգացում, զատելով զիս զանկէս: Կը փախչիմ մէկու մը հետ, ոյուն միակ արժանիքը զքեզ ինծի չափ ատելն է: Ամուսնալուծութեան վճիռը ստանալէդ վերջը հետս պիտի չկարգուի: Ես չեմ ուզեր: Եւ ի՞նչ պիտի ըլլայ կեանքս, չեմ գիտեր: Գուցէ մեռնիմ, կամ կորսուիմ, Հոգս չէ, կրօնքս անձեռամոլութիւնն է: Միակ բանը որ զիս կ'ուղղէր զանկիս սէ՛րն իր, սակայն ամէն օր զայն պղտեցնելու աշխատեցար: Ու մտածել թէ սիրեցի՛ քեզ ատեն՝ Օ՜հ, կը խնդամ հիմա: Իմ հոգիս ազնիւ մասը Լայըէլի կուրծքին տակ թաղուած է, և ան պիտի ընդվզի քու ունակութեանդ դէմ: Ուշ կամ կանուխ պիտի խոյս տայ քեզմէ...»:

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԴԱՒԻԹ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾԵՐ

Ռ.

Դաւիթ Սարգսեան կէտիկ Փաշայի երկսեռ վարժարանին մէջ հազիւ քսան օր կրցաւ պաշտօնավարել, և քսանմէկերորդ օրը՝ ստիպուեցաւ նախ Բերայի ֆրանսական հիւանդանոցը երթալու, ուր թէեւ պէտք եղած դարմանները եղան, սակայն գինքը տառապեցնող ուռեցքը կամ այսուցը՝ վիրահատելու չձեռնարկեցին այս անգամ, ոչ ֆրանսական հիւանդանոցի բժշկապետը, ոչ տոքթ. Գամպուրոլուն որ առաձին քննած էր համակրելի հիւանդը, ոչ Ճէմիլ փաշա, ոչ Տոքթ. Նազարեան պէյ, ոչ Տոքթ. Մատթէոսեան և ոչ Տոքթ. Զարդարեան, երբ անցեալ տարի սեպտ. 15էն ի վեր փոխադրուած էր հիւանդը Ազգ. Հիւանդանոց ու հո՛ն կը տառապէր:

Գիտութիւնը թէեւ արդէն իր անողոքելի վճիռը արձակած էր, սակայն համակրելի ուսուցիչը, կ'ուզէր դեռ գրական երկեր արտադրել: Իբրեւ ուսուցիչ, դասագրքեր յօրինել, իբրեւ բանասիրա՝ զանազան ուսումնասիրութիւններ ի լոյս ընծայել: Բայց ի՞նչ օգուտ: Ալ ժամանակը հասած էր: Այդ տեսակ գրական գործեր արեւու տալ կարծած ատեն, անդին իր արեւը մարը կը մտնէր, ճիշդ հինգշաբթի իրիկուն, 9 մարտ, 1900, 32 տարեկան հասակին մէջ, թողլով երեք անչափահաս որբեր՝ Սուրէն, Աշոտ և Արմինէ:

Դաւիթ Սարգսեան՝ կը ձգէ այսօր կարգ մը ձեռագիրներ, անտիպ գրութիւններ, որոնք անշուշտ պիտի հրատարակուին առանձին հատորով մը: Բայց մենք հոս պէտք է ծաղկեփունջ մը կազմենք իր գրական կեանքէն, ինչ որ հրատարակուած և ինչ որ կարդացուած է լրագրութեան մէջ պարբերաբար:

Դաւիթ Սարգսեան գրաբառի և աշխարհաբարի յաջող և վիպասալ ուսուցիչներէն ըլլալով, բաւական գրաբառ գրութիւններ ունի: Ֆրանսերէնի թարգմանութեանց իբրեւ քաջալարժ վերծանիչ, քանի մը թարգմանութիւններէ զատ, ունի տնտեսական ու ընկերական նիւթերու վրայ զանազան գրութիւններ. բայց ամէնէն շահեկան գրութիւններն են ըստ իս, իր լեզուաբանական ուսումնասիրութիւնները: Այս կարգէն են, նախնեաց արտասանութեան վրայ, լծորդ տառերու նկատմամբ պատրաստած մէկ հեղինակութիւնը: Ե և Է.ի ուղղագրութեանց մասին ուսումնասիրութիւն մը որ Արեւելքի մէջ հրատարակուեցաւ, և որով կը հաստատէ զանազան օրինակներով թէ՝ Ե տառը միայն գործածելի է կրկին բաղաձայններէ առաջ. և թէ՝ բազմավանկ բառի մը առաջին վանկերուն մէջ Ե միայն գործածելի է:

Դաւիթ Սարգսեան՝ արանեց ու որոգայթ բառերու ստուգաբանութիւնը ընելէ զատ, Ամէն բառին ուղղագրութիւնը հրատարակած է, յայտնելով թէ՝ «Ամէն բառը ոչ թէ կրնաբեալն է ամենայնին, այլ ամփոփեալը հանայնին, որ ածանցեալ բառ մըն է համ բառով և այն մասնիկով կազմուած: Համ բառն հին բառն է, արդի համայն, համբուն, ամենայն բառերուն հոմանիշ. լծորդ է արարերէն ամմ, ամմե բառերուն: Թերեւս համ եղած ամմ չըլլալու համար:» Եւ շարունակելով իր պատճառաբանութիւնները, հետեւեալ եզրակացութեան յանգած է. «Հիմա սովորութիւն չէ ամմեն գրել, վասն զի հայերէն ուղղագրութիւնը կը մերժէ երկու նոյն տառերու առընթերագրութիւնը՝ (եթէ պատճառաբանութիւնը՝ դրացնութիւնը, այսինքն եթէ ձայնաւոր տառի մը սղումով յառաջ եկած չէ): Ուրեմն ամեն որ համայնի ամփոփումն է, ներելի չէ գրել Ամեն, այլ Ամէն:»

* * *

Դաւիթ Սարգսեան գրած է նաեւ՝ իբրեւ բանասիրական, «ՃԻ՞ՇԴ թէ ՃԻՇ». —«Փափագ թէ փափաք» բառերու նկատմամբ, և ուրիշ երկսեռութեան վերջ տալու համար՝ փաստերով ցոյց տուած է իր հեղինակական կարծիքը՝ յայտնելով թէ՝ լեզուական ընդհանուր սկզբունքի մը դէմ մեղանչելէ է գրելը ՃԻՇԴ, պէտք է գրել ՃԻՇՇ և անոր ածանցներ՝ ՃՇԵԼ, ՃՇՈՒԹԻՒՆ, ՃՇԻԼ:» Նոյնպէս,—«Փափագ ուղղագրելով՝ բռնադատած պիտի ըլլանք զանի իր ծագման դէմ հակասելու, մէկ կողմէն հնչումը սաստկացնելով, միւս կողմէ իր նախնականէն աւելի նուրբ ձեւ մը տալով, փափագ: Կը գիտէ՞ք թէ պէտք կ'ըլլայ հայ լեզուն այսպիսի խորթ և անբնական արտասանութիւն ուսեցող բառով մը բեռաւորելէ խնայել: Ըստ իս գրելի է յաւէտ ՓԱՓԱՔ:»

Տաղանդաւոր լեզուաբանը փափաք կը տածէր հայ հոմանիշներու բառարան մը կազմելուն: Այսպիսի կարեւոր ձեռնարկ մը՝ «Ինչպէս պէտք է պատրաստել:» Սոյն կէտը իրեն յատուկ խորհրդածութեան և ուսումնասիրութեան առարկայ ըրած էր, այն օրէն՝ երբ հրատարակուեցաւ լրագիրներու մէջ թէ Բիւրկի Գէորգ Աւետիքեան Տիգրանեանցի կտակին համաձայն երկու հազար ռուբլի պիտի նուիրուի այն հեղինակին, որ կը կազմէ և կը տպէ հայերէն հոմանիշներու բառարան, ինչպէս նաեւ իր միւս կտակին, որ կը տրամադրէր թէ՝ նոյնպէս երկու հազար ռուբլի պիտի տրուի արմատ բառերու բառարան մը պատրաստող հեղինակին:

Սարգիսեան այս առթիւ իր հմուտ ու անաչառ դիտողութիւնները կնքած է սա՛ խօսքերով, «Հոմանիշ բառերու բառարանը պիտի ըլլայ խարխսը, որուն վրայ վստահաբար կարելի պիտի ըլլայ կանգնեցնել հայ լեզուի բառարանը:»

Ողբացեալ բանասէրը ո՛չ միայն արձակին մէջ յաջողած էր, այլև տաղաչափութեան մէջ ալ իր գրական ոյժը փորձած էր: Ունի կարգ մը յանգաւոր առտներ, դրու 1892ին, զբօսանքի ժամերուն մէջ գրած է Պոլիս:

Եւ դեռ ուրիշ երկեր ու կրօնական երգեր: Ո՞ր մէկը յիշեմ, ո՞ր մէկը նիշեմ: Թող իր ազգականները ու հայրենակիցները հաւաքեն ու հրատարակեն զանոնք քանի որ իրենց մէջ գրագէտներ ալ կան, Ամիրաներու գաւակներ ալ:

Եթէ Բաղէշ պիտի պարծի օր մը Խուլթիկցի վաղամեռ Յարութիւն Տէտտէեանով, Խարբերդ՝ Թլկատենցի Յովհաննէս Յարութիւնեանով, Եւդոկիա՝ Յովհաննէս Գէորգեանով, Մարաշ՝ Յ. Մ. Վարժապետեանով, Տիվրիկ ալ ի՞նչու չը պարծենայ ու չփառաւորուի Դաւիթ Սարգիսեանով:

Իրմէ առաջ այդ միւնոյն Ազգ. հիւանդանոցին մէջ գացին, պատսպարուեցան և մեռան տնտեսագէտ Զօրայեան Նիկողայոս, հրապարակագիր Արմենակ Հայկունին, տաղանդաւոր բժիշկ-գրագէտ Գրիգոր Զարմանեանը, անմոռանալի Բրիստոսուր Ղազարոսեան, Պատրիարքական Փոխանորդ՝ Սերովբեան Կարապետ եպիսկոպոսը, նշանաւոր գրագէտ Սրուանձտեանց Գարեգին Սրբազանը, և ուրիշներ որոնց ամէնուն ալ գրական յիշատակները այնչափ հմայած են մեզ ամէնքս:

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՍՈՒՎՈՐՈՎԻ ՀԱՐՒՒՐԱՄԵԱԿԸ

Այս օրերս, Ռուսիա մեծ հանդէսներով տօնեց Սուվորովի մահուան հարիւրերորդ տարեդարձը: Սուվորով որ գիւղացիի մը զաւակն էր, նախ և առաջ կատարիւէ Բ.ի ժամանակ Բոլոնիացւոց դէմ մղուած պատերազմներուն մէջ նշանաւոր հանդիսացաւ: Բոլոնիոյ պատերազմին չատ անգութ գործեր ըրաւ: Վարշաւիոյ մէկ Թաղը, Բրակա անուանով, բոլորովին հիմնայատակ ըրաւ: Վարշաւիացիները սարսափած քաղաքին բանալիները յանձնեցին: Սուվորով զանոնք ջերմեռանդութեամբ համբուրելով ըսաւ. «Շնորհիւ Աստուծոյ, մեզի Բրակայէն նուազ արիւն արժեց:» Պօլոս Ա. կայսեր ժամանակ Սուվորով ծաղրած ըլլալուն համար նոր ընդունած համազգեստները, չնորհաւորուկ եղաւ: Ատոր վրայ կատարիւէ Բ.ի իրեն չնորհած բոլոր աստիճաններէն հրաժարեցաւ: Զինուորները զինքը իբր սուրբ մը կը նկատէին և կուրծքին կը մերժէ դէին իրեն: Օր մը երբ նահանջելու վրայ էին, ճամբուն երիսնքին վրայ պատկեցաւ և խնդրեց որ զինքը հոն թաղեն: Զինուորները զինքը վեր վերցուցին և իր ուզած տեղը գացին:

Ֆրանսայի դէմ եղած պատերազմներուն ժամանակ, պէտք եղաւ իրեն հրամանատարութիւն մը յանձնել: Գոնաբարթ այն ատեն հիւսիսային Ափրիկէ կը գտնուէր: Սուվորով Իտալիա մտաւ, և երեք ամսուան մէջ երեք բանակ ջախջախեց, չորս զօրապետի յաղթեց չորս մեծ ճակատամարտներու մէջ և Ֆրանսացիները թերակղզիէն բոլորովին դուրս վանեց: Այս պատերազմին ատեն տագնապալից միջադէպ մը տեղի ունեցաւ: Ռուսերը քիչ մնաց որ երկու ֆրանսական բանակներէ պաշարուէին: Սուվորով բանակներէն մէկուն հասնելէն առաջ միւսին վրայ վազեց: Փրկութիւնը արագութենէն կախում ունէր: Հետեւակազօրքը կարգելը աւրեց և հեծելազօրքը սկսաւ ձիերը վազցնել. անոնք որ կրնային վազել կը վազէին, և այս սոսկալի աւերուն տակ, Սուվորով, շապիկով և խազախի ձի մը նստած, ձեռքը մտրակ մը, իր մարդիկը կը գրգռէր: Ռուս զինուորները այս կերպով թշնամին վրայ ինկան և զանոնք ցիրուցան ըրին: Վերջապէս Սուվորով իր բանակը Զուրիցերիա տարաւ, եւ ուժգին կրակի տակ ամենազօրաւոր դիրքերէ անցնելով Քուառ տարաւ, հինգ լեռնաշղթայի մէջէն: Քանի մը ամիս վերջը մեռաւ: Առաջուընէ գուշակած և գործադրած էր Նարոլէոնի ռազմագիտութիւնը: Ռազմագէտներուն համար մեծ ցաւ մըն է որ այս երկու հանճարները պատերազմի դաշտին վրայ իրարու չեն հանդիպած բնաւ:

ԴԵՂԱՐԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

—Պէդուս դենէ՛նք անունը, առաջարկեց սրամիտներէն մէկը, մեր վիճաբանութեան միջոցին:

—Սքանչելի՛ գիւտ, երկրորդեց ուրիշ մը:

Ու լատիներէն թարգմանութեամբ մը Պէդուս դրինք անունը այդ չքնաղ չար աղջիկն, որ բնութեան պարգեւել կրցածին չափ օժտուած ու եռջանիկ էր ստուգիւ:

Ազատ հետեւողներ էինք այն ատեն օտար ձեմարանի մը, որ Մեւ-Ծոլէն խուժ տուող հովերուն կուշտ մը բանալու համար իր թոքերը, օդաւէտ գիւղի մը մինչև բարձունքները քաշած տարած էր իր կայքը: Մեր մէջէն մէկը երկրաշարժութիւն կը մշակէր հոն, ապագայի փղփղողուն յոյսերով ուռած, ուրիշ մը նկարչութիւն և շարունակաբար, Երկրաչա՞փ, Իրաւագէ՞տ, Նկարիչ, Բժի՞շկ... Բանասի՛ղծ.—ի՞նչ մոգիչ մակդիրներ: Բայց գայթակղութեան միակ քարը, որ անդիկի ծանրութեամբ կ'ընկճէր մեր ուսը, այն կանոնն էր, որուն համեմատ անխուսափելիօրէն կաչանդուած էինք առտու իրիկուն Լատիներէն թխմելու մեր վերացական գանկերուն մէջ:

—Օ՜ֆ սա Լատիներէնը:—Մեր սովորական յանկերգն էր:

Բայց այս անողոք կաչանդումին հանդէպ, անուշ պատկերի մը լոյս ոգին կը թեւածէր մեր հոգիներուն մէջ,—մթին գիշերներու յաղորդող մեր լուսաշող հիւսիսայոյզ,—որ իր զեփիւռոտ թեւափոխումով մեր հիւանդ հոգիներուն առօրեայ խոնջէնքը կը զովացնէր:

Բաղդին քմահաճոյքը անանկ ուղած էր, որ գիւղին միակ դեղարանը մեր ճամբուն վրայ գտնուի: Ծովեզերեայ պարտէզի մը ծայրը, պզտիկ սիրուն կըրպակ մը, գալարախտ ազուոր ծառերու, ծաղկեթուփերու և բաղեղներու կամարը քաշած գլխուն, կռնակն ալ տուած սեպ ժայռերուն, ու մէջը անրջային հիրիկ մը: Գարնան, ճեռոդկուզակի մատղաշ թուփ մը կը հիւսէր իր յոնք-պսակը խանութին ճակտին, ցուցափեղկերուն մէջ ցցուող գունաւոր շիշերուն գլուխն ի վար կախելով իր մանիշակագոյն առատ խոպոպները, ու թեթեւ կապոյտի մը ներկելով խանութին ամբողջ ներսն ու դուրսը, իր զով հովանիին տակ: Գարնան ծայր տալէն մինչեւ աշնան հառնիլը, հոնկէ պիտի անցնէինք մենք, առտու իրիկուն, և, ո՛չ մէկ անգամ պիտի կրնայինք առանց խոռված նայուածք մը սեւեռելու դեղարանէն ներս՝ առնել քալել, միւնոյն ժամանակ պարտկել ջանալով մեր խոշոր գիրքերը՝ թեւերուս կամ բէլրիենուս տակ: Ան հոն էր միշտ, մեր դիցանոյշը, ան՝ որուն Պէդուս կեղծ անունը տուած էինք ուրիշներէ պահելու համար գաղտնիքնիս. ասուտհանին առէլ, թաւիշէ բազկաթոռին խորութենէն՝ ընկուզենիէ չուխայապատ գրասեղանին հակած, բաշխ պէս կարուած դեղձան գանգուրները վարդ այտերուն թափ, միշտ մտածկոտ, բան մը գրելու վրայ, որ մեր ոտնաձայնին հազիւ կրնայ բանալ դէմքը խուժող առատ մազերու ցանցէն ու կապոյտ մգիշ աչքերու հալող նայուածք մը սեւեռել մեզ, որուն անմիջական շանթահարումը կը զգայինք մեր մէջ, իրարու թեւ մշտելով.

—Տեսա՞ր Նշան, սարսափելի է աչքերու այդ անհունութիւնը:

—Պատկե՞րը հապա... (Խօսքը կը նուազէր մեր մէջ:)

Ու ալ ի՞նչ պէտք մեզի ուրիշ յոյս. մենք մեր թերափը ունէինք որուն խընկարկումը և աչքերուն խօսքը ամէն բան չէ՞ր մեզի համար: Բայց ի՞նչ վերարերում ունէր ան մեզի նկատմամբ, և որո՞ւն, քանի որ խումբ մըն էինք ամբողջ: Այդ հարցը իրթին առեղծուածն էր մեր նախանձին, որ հետզհետէ կը սաստկանար ալ, անոր տիրանալու իրաւունքով մոլեգին, և այն ատենի եկաւ հասաւ օր մը այդ զիրար չարանալը, որ խեղճ աղջկան շնորհը նսեմացնելու, զայն միւսին աչքէն հանելու համար ըսողներ գտնուեցան.

—Զգէ՛ տուն ալ տա կաղը.

—Ասոյլ ունի եղեր, աղտո՛ղը...

Բայց ան, միշտ նոյն անմերձիկ հրապուրողը կը մնար. գրաւել միայն, ու այդչափ, հոգ չէ թէ մենք կը մրմկէինք իր հրայրքով, առանց մտաբերելու իսկ թէ մեզի նկատմամբ տեսակ մը արհամարանքի իրաւունք ալ ունէր արդէն.

—Ուսանողնե՛ր վերջապէս՝ մենք:

Վերջերը, երբ բաւական մտերմացանք ալ դէմքով, սկսանք գողունի բառեւներ զրկել, որոնց՝ Ի՞նչ զարմա՛նք պատասխանե՛ց...: Գլխու նաղելի շարժում մը, բերնի հազիւ լսելի փսփսուքին միացած, իր սովորական բարեւն էր այդ մեզ ամէնուս ուղղուած: Ամէնո՞ւս ըսի... ո՛չ... ո՛վ գիտէ որո՞ւ...

Պէդուսը, այդ մոգիչ չար աղջիկը զբաղեցուցած ըլլալու հաստնող գիտակցութեամբ, երբ մեր երիտասարդական խենդ ցնծութիւնները մոլեգնութեան կը փոխուէր, ա՛ն, աւելի ևս կը պրկէր զմեզ իր հրապոյրի ճանկերուն մէջ. վարդագոյն սնդուսէ շրջազգեստին փոթերը գրասեղանին վրայ բարձ շինած, այտերը անոր յեց, ճակատը բարակ քրտինքով մը ցօղոտուած, ճեռոդկուզակին կապոյտ շուքին տակ միջօրէի լքուն siesteներ,—երբ շատ անգամ ցորեկին կը դառնայինք,—քովի պարտէզին մէջ պզտիկ եղբօրը հետ դնդակի կամ չուանի մանկական զուարճալի խաղեր, աչք կապուկներ, յանկուցանել գիտցողի մը ըսքանչելի դերակատարութեամբը խաղացուած, պահուրտուքի չարաճճի խաղեր, եղեգէ կարթով ձուկ բռնելու պէս ցուցադրիչ զբօսանքներ, ո՞ը տղամարդը կըրնար գլխէ չհանել:

Եռքը եռքը, այս չարաճճի զբօսանքներուն միացուց նաեւ պզտիկ քարդեր զրկելու չարամիտ խաղը, որ մեր ամբողջ վայելքը եղաւ: Հեռուէն մեր գալը նըշմարեցի, ձեռքը պզտիկ գուռնաւոր թուղթեր առած, բժիշկ ձեւանալու միմոսային դիմագծերով բաներ մը կը գրէր անոնց վրայ, ու քովի պատուհանէն չը՛շդ՝ մեզի կը քէր. նամա՞կ մը, խոստո՞ւմ մը, կամ ժամադրութի՞ւն... ո՛չ... դեղագիրնե՛ր, ուր fureոնդ տր մանեեզի. fյուրդ տր բուդաս, բեռէպենդ ու եսասնս տր մանդի անհաշտ բաղադրութիւններ գործ ունէին ակռայի, կո՛ղրդի, կուրծքի ազդեցիկ դեղեր իբր թէ, և միշտ՝ գարմեն, զրոս սորված էր հօրմէն, դեղարանին տէրը՝ կամացուկ, բարի մարդ, որ այս անցած դարցածին՝ ո՞վ գիտէ դիտմա՞մբ, աչք կը գոցէր միշտ: Ալ գիտէինք մեր դասը. առտուան անցքին ակռայի ցաւ կեղծելով դէմքի պզտիկ ծամածռութիւն մը, կամ մեռաքս թաշկինակ մը վզիդ կապտալը, կամ չ՚ելեկեղ ձեռքդ կուրծքդ դնելը կը բաւէր. իրիկուան, գունաւոր թուղթերու վրայ գրուած դեղագիրներու տարափը կը տեղար պատուհանն ի վար, ուրկէ, դեռ չենկած, խլելով կ'անցնէինք, քոլնտի նայուածքով մը գլուխնիս բանալով.—շնորհակալութիւնքնե՛ս...

Բայց այս խենթ տարփանքները մեր քով չմնացին:

* * *

Աղուոր առտու մը, կանո՛ւս, Պէդուսէն նամակ ստացանք,—ամէնքիս ալ պատզատ, ինչպէս եռքէն յայտնուեցաւ,—ուր մրկող սիրոյ մը յայտարարութիւնը ընելէն ետքը, կը հրաւիրէր գիւղէն երեք քառորդ հեռաւորութիւն ունեցող Բիրէ-Սուլի կոչուած բարձունքին վերեւէն անցնող ճամբուն վրայ գտնուիլ, ուրուն ստորոտները, չատ վարը ՀՀԶագայութեան պիտի գար հորը հետ,—արդէն չափազանց բարի մարդ:—ու ծաղիկ փրցնելու հրամանով պիտի բաժնուէր:—Ի՞նչ ցընծութիւն:

Որոշուած կիրակին, չթերացանք փութալու: Մագլցելով հողին այն ցցուն կողերն ի վեր, ուր քարայծն անգամ սայթայքելու վախը ունի, վրանիս գլուխիս բզկտած, ձեռքերնիս սիրդած, հասանք այն բարձունքը, ուրկէ որոշուած արահետը ամբողջ երկայնութեամբը կ'երեւար: Իրարմէ պզտիկ տեղեկութիւն մը անգամ չունէինք: Ոչ ոք կ'երեւար դեռ: Իւրաքանչիւրս, իրարմէ անտեսանելի, գողերու պէս կծկուեցանք ցարախներու, փշոտ ցախերու և առոյգ թուփերու շաղապատումին մէջ, ուր վայրի վարդն անգամ չէր ուզած ցուցնել իր կոկոնը: Մեղուներու բզզիւնը միայն կը լսուէր: Հոգ երկար մը այդպէս մնալէն ետքը, մէջերնուս անհամբեր մը, նորէն անտեղեակ թէ ուրիշներ ալ կան իրեն պէս թաքչած, դուրս կու գայ թուփի մը տակէն, չըլլելու համար արահետին երկայնքին: Անոր ետեւէն ուրիշ մը, ուրիշ մըն ալ, ու խումբը կը լրանայ:

Այս տարօրինակ հանդիպումէն ապշած, իրար հարցափորձելով երբ անպատակ կը թափառէինք ճամբուն խանձած գորգին վրայ, որ մասամբ պատռած էր մացառները իր երկու քովէն, տերեւներով լեցուած պզտիկ փոս մը եկաւ մեր առջեւ, ուր խենդերու պէս նետուեցանք ամէնքնիս մէկ՝ դիմաց անցնելու համար ու... կը՛՛՛ռռռ... գտանք յատակը այն թակարդին, զոր որսորդները ո՛վ գիտէ ազուէս թէ ինչ որսալու համար շինած են եղեր:

Հողի ու փլածներու մէջէն մեր գլուխները, փտած կափարիչը գլուխնուս, փոշեկոծ աչքերնիս սրբելով իրարու երես նայեցանք:

Զարաճճի՛ն...: ԵՆՈՎՔ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՆԶՈՒՐ, 13 Մայիս 1900

Ցորենի հրապարակը հանդարտ էր վերջին շաբթուն, նոյնպէս ալիւրինը: Մէկ քանի խնդրանքներու համար առաջարկուած գիները բաւական վար ըլլալով պահանջողներէն՝ առեւտուրը ընդհանուր հսկակշռում մը ունեցաւ: Սթօք բռնողները ո՛և է տրամադրութիւն չուներ գեղջելու իրենց գիները:

Երկաթի եւ պղտպատի հրապարակը չատ թեթեւ փոփոխութիւն մը կը ցուցնէ, ընդհանուր չէչտը ըլլալով տարփակ: Կլասկովի մէջ հում երկաթի հրապարակը անկանոն եղաւ, թէեւ չատ նեղ սահմաններու մէջ գիները փոփոխական եղան, սակայն չատ չնչին գործառնութիւններ նշանակուեցան, որովհետեւ գնողները կ'ուզեն սպասել՝ յուսալով որ գիները ալ աւելի զեղչուին: Կլասկովի ընդհանուր գիները 2 ու կէս չիլինի անկում մը ունեցան: Գնողներու գիրն է 69 շ. 2 ու կէս բ. կանխիկ. 69 շ. 4 ու կէս բ. մէկ ամիս պայմանաժամով. ծախողներու գիրն է կէս բ. աւելի: Գլխաւոր կեդրոններու մէջ գտնուած սթօքին քանակն է 177,736 թոն. Միւսպրօէն կը գրեն հինգշաբթի օրուան թուականով. «Մեր հրապարակին հում երկաթին վիճակը բաւական հաստատ եղաւ սակայն գիները անուանական մնացին: Գործարանները դեռ կրնան քանի մը ամսուան համար անապրիր մնալ նոր հրամաններ ստանալու մասին և սպասել: Գործուած երկաթի և պղտպատի գիները փոփոխութիւն մը չունեցան այս շաբթուան մէջ:»

Հիւսիսային Անգլիոյ մէջ գործուած

երկաթի և մետաղի համար խնդրանքի ընդհանուր դանդաղութեան նշաններ կ'երեւան, սակայն զեղչած չուներն տակաւին իրենց գիները։ Գողպատէ նաւամատակներուն գիներն է 8 անգլ. ոսկի 7 շ. 6 բ. նոյնին երկաթէն 8 անգլ. ոսկի 10 շ. երկաթէ անկիւններ 8 անգլ. ոսկի 7 շ. 6 բ. նոյնին պողպատէն 8 անգլ. ոսկի 5 շ.։

Հանքածուխի առեւտուրը կը շարունակէ եռանդուն ըլլալ և գիները կը մնան բարձր վիճակի մէջ որուն հետեւանքը եղած է գնողներու ուշադրութեան աւելի ածան հրապարակներու վրայ դառնալը։ Նիւքէսլի մէջ զօրաւոր խնդրանք մը կայ մասնաւորաբար սթէմ տեսակին համար։ Նորթմպէրլանտի լաւագոյն սթէմ տեսակին վերջին գինը եղած է 19 շ. Թոնոն, յանձնելի շոգենաւ, և նոյնին փոքր տեսակը 13 շ.էն 13 շ. 6 բ. Թոնոն։

Բամպակի բաւական լաւ խնդրանք կար վերջացող շաբթուն մէջ Լիվերբուլի հրապարակին վրայ, գլխաւորաբար ամերիկեան միտլինգ տեսակին համար, սակայն գիներու ընթացքը աւելի գնողներուն նպաստաւոր հանգամանք մը ունէր, լիպրային 1/32 բ.ի անկում մը ունենալով։ Պրազիլեան տեսակներու վրայ լաւ գործեր եղան, սակայն անոնց ալ գինը ինկաւ 1/16 բ. լիպրան։ Եգիպտականներուն վրայ չափաւոր գործառնութիւններ եղան և գիներու վրայ լիպրային 1/8 բ.ի ընդհանուր անկում մը տեղի ունեցաւ։

«Ասպագան» (ալէվրա). — Ամերիկեան տեսակներու հրապարակը աւելի հանդարտանցաւ և բազմաթիւ թեթեւ փոփոխութիւններէ յետոյ գիները 1/64ին 2/64 բ.ի անկում մը կը ցուցնեն վերջին հինգշաբթի գիներուն վրայ։ Հետեւեալները եգիպտականներուն գիներն են. — Ճանճնում մայիս 7 36/64, յունիս 7 38/64, յուլիս 7 40/64, օգոստոս 7 42/64 նոյեմբեր 7 40/64, դեկտ. 36/64 բէնս լիպրան։

Վերջացող շաբթուն մէջ Լիվերբուլէ դուրս ելած բամպակին քանակը եղաւ 52,876 հակ ուրէկ իրապէս արտածուած է 7,268 հակ։ Սթոքին նուազումը եղաւ 17,130 հակ։ Մնացեալ գումարը հասաւ 71,320 հակ որուն 200ը շահագիտական է և 1,420ը արտածուած։

Բաղդատական հաշիւ. — Ներածում յունուար 1էն մայիս 10 1900ին 1,499,465 հակ, 1899ին 1,727,435։ Արտածում յուն. 1էն մայիս 10 1900ին 138,275 հակ, 1899ին 205,840։ Սպառում յուն. 1էն մայիս 10 1900ին 1,422,612 հակ, 1899ին 1,307,363։ Սթոք մայիս 10 1900ին 652,890 հակ 1899ին 1,548,660 հակ։

Ինչպէս կ'երեւայ, ներկայ սթոքի քանակը անցեալ տարուան նոյն ժամանակէն նուազ է 895,770 հակ և այդ իսկ է գլխաւոր պատճառներէն մէկը՝ բամպակի գինին բարձր վիճակի մէջ մնալուն։

Նահագիտական գործառնութեանց մէջ 14,430 հակի նուազում կայ։ Այս շաբթուան ներածման քանակը եղաւ 43,020 հակ և Անգլիոյ համար ճամբան գտնուած ամերիկեան բամպակին քանակն է 50,000 հակ. անցեալ տարուան նոյն ժամանակուան քանակն էր 67,000 հակ։

Մանչէսթրի կտաւի հրապարակը կը շարունակէ հանդարտ մնալ շատ մը ճիւղերուն մէջ։ Կալիքոթէն կրկին խնդրաններ եղան որոնց և ոչ մէկը սակայն իրական գործառնութեան յանգեցաւ, գնողներու և ծախողներու գիներուն մէջ գտնուած խոշոր տարբերութեան պատճառաւ։ Հոս հոն գործարաններ կան որոնք հետամուտ են հրամաններ ստանալու, չդադրեցնելու համար իրենց մեքենաները և որոնք տրամադիր են ընդունելու էն լաւագոյն գիները զորս կարելի է ձեռք բերել։ Տպագրի գործարաններն ալ բաւական ժամանակէ ի վեր գրեթէ բացարձակ անգործութեան դատապարտուած են, իրը հետեւանք տպածոյի սպառման գլխաւոր հրապարակներու ներկայ վերջին ծայր հանդարտութեան (որոնց մէջ են նաև Պոլիս, Իզմիր, Սելանիկ, և այլն.) հետեւեալը և աւելորդ է ըսել թէ տպածոյի տպագրիչներու ընկերութեան արժեթուղթերու վիճակն ալ շատ հեռու է նախանձելի ըլլալէ։

Ա. Գ.

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ!!!

Զմեռուան յատուկ բանջարեղէնաց տեսակներուն հունտերը ցանելու ժամանակը հասած ըլլալով՝ սոյն բանջարեղէնաց տեսակներէն հարուստ հաւաքածոյի մը հունտերը Եւրոպայէն բերել տալով խիստ դիւրամատչելի գիներով կը ծախուին Կ. Պոլիս, Պահչէ Քօբու, Պէնկիր Զէչիտի վաճառատուներ։

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ ամէն տեսակ մշակութեանց համար արհեստական աղբ և վարդատունկերու և մեխակենիներու համար մասնաւոր արհեստական աղբեր, քիլօն չորս դրուշի։ 603

ՏՈՔԹՈ. ՆԻԻՎՎԱՊ ԱԼԻ
ՀՆԴԿԱՍՏԱՆՅԻ ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Հնդկաստանցի նշանաւոր ակնաբոյժ Նիւվվալ Ալի խան, որ երկար ատենէ ի վեր ակնաբուժութեան արհեստը կատարեալ ճարտարութեամբ ի գործ դրած է օտար երկիրներու և մանաւանդ կայսերական նահանգներու մէջ, և ամէն տեսակ հինցած և նոր աչքի հիւանդութիւնները դարմանած է կատարեալ յաջողութեամբ, այս անգամ Հնդկաստանէն վերադարձած ըլլալով Բերա, Թէքքէ Ճատտէի 63և թիւ տանը մէջ հաստատուած է։ Ամէն առտու ժամը երկուքէն մինչեւ ինը հիւանդները կ'ընդունի, նմանապէս Զորեքշաբթի և Շաբաթի օրերը երկուքէն մինչեւ ինը ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ 580 16—30

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՏՆՏԻՊԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Աւասիկ այն հեռագիրները որոնցմով Սբը Ռրովէրս Պըլլըր կը հաղորդէ մայիս 13էն 15 կատարուած զինուորական գործողութիւնները.

Քէմբս Ֆարմ, 13 մայիս.—Սա հեռագիրը ուղղեցի Լորտ Ռոպէրթսի.

«Պիկարպէրկի մէջ թշնամին զրաղցնելու համար ինձի տրուած հրահանգին համաձայն, մայիս 11ին Սընտի-Ռիվերի ծանծաղուտին մէջ, Հէլբմաքարի ճամբուն վրայ համախմբեցի Զրդ զօրաբաժինը, հեծելազօրքերու 3րդ կիսաբաժինը և թնդանօթաձիգներ։ Հրամայեցի Պէթուն գնդապետին քալել Կրիթաուսի վրայ՝ հետեւակներու և թեթեւաշարժ հեծելազօրքերու հետ։ Մայիս 12ին յառաջացանք մինչեւ Ուոշ-Պանք։ Պէթուն գնդապետը Բոմէրոյի վրայ յարձակեցաւ երեք կողմէ։ Թշնամին հապճեպով հեռացաւ իր գիրքերէն որոնք զօրաւոր պատնէշներով պաշտպանուած էին, և քաշուեցաւ Հէլբմաքարի դիմացը գտնուած կիրճին մէջ, ուրկէ կը յուսամ զանոնք վաղը վանել, վասն զի Պոէրներէն շատերը հեռացած են։ Լերան գագաթը հասնելէ քանի մը վիրաւոր միայն ունենալով իրեն կորուստ։ Վաղը պիտի քալեմ Վէրկի վրայ և Հիլտեարտ զօրավարն ալ Վէսէլս-Նէքի վրայ։ Մեր կորուստները անոր համար քիչ կ'ըլլան որ Հավիլքը, Տընտոնալտ ու Պէթուն սքանչելի դիրքեր գրաւած են։»

Քէմբս Ֆարմ, 14 մայիս.— Թշնամին գիշերը հեռացաւ Հէլբմաքարէն, մեր դիմացը ձգելով հազար հոգիէ բաղկացած վերջապահ մը, զոր ամբողջ օր ետ մղեցինք շատ դժուարութեամբ, վասն զի Պոէրները երբ ետ քաշուին, հեսզհետէ կ'այրէին լեռներու վրայ գտնուած մացառները. հովը ալ մեզի դէմ ըլլալով հրդեհին առաջ բերած մուխը թող չէր տար որ զանոնք տեսնէինք։ Կեցնել տուի հետեւակները որոնք, սակայն, շատ լաւ կը քաշուէին՝ հակառակ թանձր մուխին։ Միւս հետեւակներու մասին տեղեկութիւն չունիմ, բայց քանի մը մղոն դէպի առաջ կը գտնուին։ Քանի մը Պոէրներ գերի բռնեցինք։ Մեր կորուստը շատ քիչ է։

Քէմբս Ֆարմ, 15 մայիս.—Երէկ իրիկուն Տընտոնալտ ծանօյց թէ Պոէրները ետ մղած է դէպի իրենց գլխաւոր բանակտը՝ Զուլիֆնտէնի մօտ, ուր զօրաւոր դիրք մը ուներ երեք խոշոր թնդանօթներով։ Մառն զօրագունդը թշնամին ձախ կողմն վրայ յարձակեցաւ, բայց Պոէրները նահանջեցին։ Տընտոնալտ կեցաւ առջի գիշերը իր բանակած տեղէն 25 մղոն հեռուն։ Տընտոնալտ այդ օրը բաւական տեղ քալեց անջրդի երկրի մը մէջ, և միշտ թանձր մուխով մը պաշարուած։ Տընտոնալտի այդ գործողութիւնը՝ թշնամին հալածելու համար՝ շատ լաւ կատարուեցաւ։ Մեր ձեռքը ինկած գերիներէն իմացանք որ Պոէրները երկու հազար հոգիէն աւելի էին Հէլբմաքարի մէջ, և հիմա երեք հազար հոգի ըլլալու են, քանի որ Վան Եոնտէր մնացած խումբերն ալ անոնց միացած են։ Այսօր Տընտոնալտի վրայ կը քալենք։ Հիլտեարտ զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ Վէսէլս-Նէքը գրաւած և երկաթուղիի գիծը նորոգել տրուած է։

Տրնսֆ, 15 մայիս.—Գրաւեցինք Տրնտին։ Թշնամին, 2500ի չափ, երէկ հեռացած էր անկէ։ Բեւսիֆրներ կ'ըսեն թէ Պոէրները կ'երթան դէպի Էլենս Նէք։ Տընտիի գրեթէ բոլոր տուները կողոպտուած են։ Նաւերու յատուկ ածխահանքները լաւ վիճակի մէջ են։ Տընտիի ածխահանքերու մեքենաները քանդուած են։ Քաղաքին տուները բաւական վնասուած են։

Տրնսֆ, 16 մայիս.—Երէկ գրաւեցինք կէնքոֆն։ Թրանսվալցիները հիմա հեռացած են Պիկարսպէրկէն։ Տրաքէնսպէրկի Օռանժցիներու թիւը բաւական քիչցած է։ Բարլին, Լէտենպուրկի և Բրէթորիայի Պոէրները մայիս 13ին և 14ին Հլաթքուլէն մեկնեցան դէպի հիւսիս։ Պոէրները կէնքոֆէն իրենց հետ տարին 11 թնդանօթ։ Վերջին կառախումբերը՝ շարժուն հիւանդանոցներուն հետ, մայիս 15ին առտուն կանուխ մեկնեցան։ Այս արդիւնքը ամէնէն աւելի կը պարտինք 5րդ զօրաբաժնին որ վերջին օրերու մէջ լեռնոտ երկիրներէն անցաւ մեծամեծ դժուարութիւններով։ Երկաթուղիի կառախումբերը հիմա մինչեւ Վէսէլս Նէքի կայարանը կ'երթան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԻՆ

Քէրթաունէն կը հեռագրեն թէ Պոէրները կ'ամրացնեն Լանտսֆոնթէյնը որ Եոհանէսպուրկին 15 քիլոմէթր դէպի հարաւ կը գտնուի։ Բրոնզդաամի հարաւային կողմի երկաթուղիին նորոգութիւնը քանի մը օրէն աւարտելով Լորտ Ռոպէրթս պիտի ապահովցնէ իր հաղորդակցութիւնը։

—Բրոնզթատէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ Պոէրները Քրիւգէր նախագահին մէկ բացարձակ հրամանին վրայ պարպեր են Բրոնզդաամը, վասնզի այդ դիրքը անպաշտպանելի նկատուած էր։ Նաև Նախագահը կ'ուզէր որ Վալի պաշտպանութեանը համար պէտք եղածին չափ զինուոր պատրաստ դտնուի։

—Լէտ.-Ռիվըրէն Մագէրսի ճամբով կը հեռագրեն.—Այսօր անգլիացի բազմաթիւ հեծելազօրքեր Լէտիսրանտ գացին, որ անշուշտ այս իրիկուն պիտի գրաւուի։ Ընտրել զօրավարին յանձնարարագրութեան վրայ առնուած նորագոյն լուրերու նայելով, 8րդ զօրաբաժինի գործողութիւնները լաւագոյն արդիւնք մը ունեցեր են, որուն ամէնէն կարեւորը սա է թէ անգլիական զինուորները կրցեր են մեծաքանակ արմտիք ու խոտ ձեռք անցընել։ Ամէն զատ բազմաթիւ Պոէրներ գերի ինկեր և չատերն ալ անձնատուր եղեր են։ Կը կարծուի թէ քանի մը օրէն Օռանժի արեւելեան կողմը այլեւս բնաւ Պ էր պիտի չմնայ։ Ընտրելի զօրավարին համար ամէնէն դժուարին պարագան պաշարի խնդիրն էր, բայց որոշած է երկրին բերքերովը սնուցանել իր զինուորները։

ՍՊԻՏԱԿ ԴՐՕՇԻ ԶԵՌՈՒՄԸ

Լորտ Ռոպէրթս մայիս 16 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Բրոնզդատէն.

«Երկու սպաներ և վեց զինուորներ, երէկ, Բրոնզդատէն քանի մը մղոն հեռուն խոտ ժողովելու վրայ էին. նախգացին ագարակ մը որուն վրայ սպիտակ դրօշ պարզուած էր, և որուն տէրն ալ հնազանդութիւն յայտնած և զէնքերը յանձնած էր։ Այդ սպաները ու զինուորները ուրիշ ագարակ մըն ալ գացին որ նոյնպէս սպիտակ դրօշ պարզած էր. երբ քառասուն ետարտի չափ մտեցան, 15 կամ 16 Պոէրներ՝ ագարակին ետին ապաստանած՝ կրակ ըրին։ Անգլիացիներուն վրայ։ Այս վերջիններէն երկու զինուոր սպանուեցան, տեղակալ մը վիրաւորուեցաւ. միւս սպան և երկու զինուոր գերի ինկան։ Ագարակին տէրը յայտարարեց թէ Պոէրները սպառնացած էին իրեն՝ հրացանի բռնել եթէ բողոքէ սպիտակ դրօշի այդ գործումին դէմ։

«ԹԱՅՄՍ»ԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ,

Թայմզկն չորեքշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած հեռագիրներ.

Լուրենսօ-Մարքէզ, 15 մայիս.—Բրէթորիայի մէջ առանձնապէս տեղացիներուն կարծիքը այն է թէ Թրանսվալի համար ազատելու միակ հնարաւորութիւնն է՝ Եոհանէսպուրկի հանքերը քանդելու համար սպառնալիք ընել, որպէսզի անէրութիւնները միջամտին։

—Լուրէնսօ Մարքէզի ամերիկեան հիւպատոսը կը զբաղի՝ Բորթուկալի կառավարութեան կողմէ Տէլկոայի մէջ պահանջ ուսուցիչներ վար դրուելու խնդրովը, բայց այդ մասին ոչ և է բողոք չէ ըրած։ Հիւպատոսը որոշում մը տալէ առաջ կ'ուզէ ձեռքը ունենալ բողոքները իր հղատակներէ, Էնանոնց որոնք միասուած են։

Պուլուվայո.—Մէյֆքինկէն առնուած լուրեր կ'ըսեն թէ պաշարներու մթերքը սպառած է և չի յուսացուիր որ քաղաքը մինչեւ մայիսի վերջը դիմանայ։ Բլուէմֆ գնդապետին ջանքերը թշնամիին գիծերէն արշաւ անցընելու համար՝ չյաջողեցան։

—Լէտի Ռիլիսը հեռագրած է Մէյֆքինկէն թէ ջրերէ ու ձիու երշիկ և մարմաս կ'ուտեն։

Ռիֆ-Սբրուիթ.—Զանտ Ռիվըրի ճակատամարտէն առաջ Պոթա զօրավարը, ճառ մը խօսելով իր զինուորներուն, յիշեցուցեր է թէ Զանտ-Ռիվըրի վրայ էր որ 1852ին Անգլիա դաշնագրութիւն մը կնքեց, ճանչնալով Թրանսվալի անկախութիւնը։ «Հիմա, ըսեր է Պոէրներուն ընդհանուր հրամանատարը, յիսուն տարի վերջը Անգլիա խոստմնադրուժ կ'ըլլայ՝ իր երկրի և ոսկիի ծարաւը յագեցնելու համար։» Զանտ Ռիվըրի ճակատամարտին վրայ պոէր աղրիւրէ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդեն.—Բրիտանական հեծելազօրքերն էին որ նախ անցան գետակը։ Պոէրները թող տուին որ մօտենան և լաւ հոացանձգութիւն մը կատարեցին, որով անգլիական քառասուն զինուոր սպանուեցան և տասնչորս ալ գերի ինկան։ Դիբաղդաբար կէս գիշերէն առաջ, կեդրոնը գտնուող Պոէրները չի գիտցուիր ի՛նչ պատճառով տկարացան։ Ատոր վրայ Պոթա զօրավարը և միւս Պոէրներն ալ տկարացան։ Անգլիացիները մօտէն պաշարեցին Պոէրները նահանջի պահուն, բայց բոլոր թնդանօթները ու սայլերը ազատուեցան։ Պոէրներուն կորուստն է մինչեւ հիմա տասերկու վիրաւոր։

Պէյրա. — Անգլիացիներուն և Բորթուկալցիներուն միջեւ սիրալիր յարաբերութիւններ կան։ Բորթուկալցի բոլոր պաշտօնեաները՝ կառավարիչէն սկսեալ, ամէն դիւրութիւն կ'ընծայեն Անգլիական զինուորներուն անցքին։

Քիմպրլի. —Հոս թիփօ երեւան ելաւ, ուրկէ քանի մը հոգի վարակուած են։

Բրիհսֆա. —Երեք հարիւրի չափ Պոէրներ ասկէ 42 մղոն հեռուն կը գտնուին, կ'ըսուի թէ ատոնք պատրաստ են անձնատուր ըլլալու։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԷՅՖՔԻՆԿ ԱԶԱՏՈՒՄԸ

Բրիհորֆա, 18 մայիս (պաշտօնական), —Մէյֆքինկի պաշարումը վերցուեցաւ։ Անգլիացիները քաղաքը մտան։

Լոնտոն. — (Պաշտօնական). — Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մէյֆքինկ ազատուած է։

Լոնտոն. —Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ Բրոնզթատէ 18 մայիս թուականով,—Լորտ Մէյհուին երէկ հրամանատար (Բրոնզթատի հարաւային արեւմտեան կողմը, պլոտֆէն Պլէօմսրով տանող ճամբուն վրայ, Թրանսվալի սահմանագլուխը)։ Լորտը ընդդիմութեան չհանդիպեցաւ։ Տիւբրէզ և Տանիէրս պոէր զօրավարները 40 հոգիով անձնատուր եղան։ Պրոտուստ զնդապետին հրամանին տակ եղած հեծելազօրքը երէկ Լինտլին գրաւեցին (Բրոնզթատի հարաւ արեւելեան կողմը, այդ քաղաքէն Պէթլէէմ տանող ճամբուն վրայ)։ Պոէրները թոյլ ընդդիմութիւն մը ըրին։ Անգլիացիները միայն երկու վիրաւորեալ ունեցան։ Թեթեւաշարժ հեծելազօրքը, Հըթթին զօրավարին հրամանին տակ երէկ յանկարծակի բերին Բրոնզթատէն 20 մղոն հիւսիս. արեւմուտեան կողմը՝ Պոթա հրամանատարը (ընդհանուր հրամանատարին եղբայրը) 23 Պոէրներու հետ. և զանոնք գերի բռնեցին։ Անգլիացիները կորուստ չունեցան։ Պըլլըր զօրավարը կը ծանուցանէ թէ նաթալցի շատ մը ագարակապաններ զէնքերնին կը յանձնեն։

—Պըլլըր զօրավարը իր բանակովը Լանկէնի մօտեցաւ առանց ընդդիմութեան, հանգիպելու։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 19 մայիս.— Մէյֆքինկի ազատումը ծանուցանող հեռագիրը փակցուեցաւ Քաղաքապետութեան պաշտօնատեղիին մէջ։ Լուրը մեծ խանդավառութիւն առաջ բերաւ ժողովուրդին մէջ։

—Ռիթերի հեռագիր մը կը հաստատէ Մէյֆքինկի ազատումը որ կատարուած է մայիս 16ին։

—Մէյֆքինկի ազատումը սապէս կը ծանուցուի.

«Պոէրները վերցուցին Մէյֆքինկի պաշարումը։ Հարաւային կողմէն եկող անգլիական զօրախումբ մը քաղաք մտաւ։»

—Լոնտոնի մէջ ամբողջ գիշերը խրախճանութիւններ կատարուեցան։

—Սըր Ռըմվէրս Պըլլըր կը հեռագրէ թէ գրաւած է Նիւքէսլի։

—Բրէթորիայէն մայիս 17 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի.— «Գործադիր Խորհուրդը այսօր երկարատեւ նիստ մը ունեցաւ։ Ստոյգ աղբիւրներէ առնուած լուրերու նայելով, Թրանսվալի կառավարութիւնը հանքերը քանդելու մտադրութիւն չունի։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ Պոէրները քանդեր են երկաթուղիին թիւնելը՝ Լէյկս-Նէքի մօտ (Թրանսվալեան առաջին կայարան, սահմանագլուխէն անդին, Նիքելի հիւսիսային կողմը)։

—Պոէրները կը քաշուին դէպ ի Օռանժի արեւելեան կողմը։ Թեթեւ նախագահը միացաւ Օռանժի պատերազմիկներուն։

Բրեթորիա.— Թրանսվալի կառավարութիւնը որոշեց պատերազմը առաջ տանիլ մինչեւ վերջին ծայրը։

Ուսիֆնկլրոն.— Պոէր պատուիրակութիւնը երէկ իրիկուն հոս հասաւ և խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Կիրակի մթթինկ մը պիտի գումարուի և քանի մը ներկայուցիչներ ու երեսփոխաններ ճառեր պիտի խօսին։

ԱՆԳԼԻԱ.— Երեսփ. ժողովին մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք ըսաւ որ կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի այն լուրէն թէ Զինաստան Ռուսիոյ թոյլատրած ըլլայ երկաթուղիի ուղղակի գիծ մը շինել Բէքինի և Պայքալ լիճին մէջտեղը, Մոնկոլիային անցնելով։

—Ելմտական նախարարութիւնը օրէնք մը ներկայացուց, որ 1903ին՝ թղթատարական խնայողական անտուներուն առանձներուն տոկոսին նուազումը կը թոյլատրէ։

—Պ. Պրոտրիք ճառ մը արտասանեց սահմանադրական ակումբին մէջ, ըսաւ թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմը կ'ապացուցանէ պաշտպանողական ռազմագիտութեան գերազանցութիւնը։ Կ'ապացուցանէ որ դէպի Հնդկաստան արշաւանք մը կրնայ անկարելի դարձնել։ Նոյնպէս կը ցուցնէ որ կամաւոր քաղաքապահ զինուորները կը բաւեն Անգլիոյ վրայ արշաւանք մը արգիլելու համար։

—Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ անգլիական կառավարութիւնը որոշած է Սառիէմբրէնի շրջականները բանակեցնել մը հաստատել։

—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ ծովային նախարարութիւնը այս պահուս կը քննէ աւտարալեցի ճարտարագէտի մը առաջարկը թէ ընդհանուր Թորփիլանաւ մը հնարած է բոլորովին նոր դրութեամբ։ Այս Թորփիլանաւը այնպէս շինուած է որով կրնայ յարձակում կրող նաւուն վակէիլ, և իր Թորփիլը այն ատեն կը պայթեցնէ երբ զայն արձակող Թորփիլանաւը արդէն հեռու է։ Այս Թորփիլանաւը խիստ արագընթաց է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՔՈՐԷԱ.— Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Սէուլի մէջ ռուսական դեսպան Պ. Ալ. Բաւլով և Քորէական կառավարութիւնը մարտ 30ին երկու դաշնագիր ստորագրեր են։ Առաջին դաշնագիրը՝ Մազամբոի նաւահանգիստին մէջ Ռուսիոյ տեղ մը կուտայ հոն ածուխի մթերանոց մը հաստատելու համար։ Երկրորդ դաշնագիրով Ռուսիա կը խոստանայ Բեէէտս կղզիին մէջ և իր շրջակաները ո և է երկիր բնաւ չգրաւել։ Քորէա ալ իր կողմէն կը պարտաւորուի այս երկիրներէն ո և է մաս ուրիշ տէրութեան մը չծախել։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ.— Հունգարական պատգամաւորութեան բանակի յանձնաժողովը բանակին արտաքոյ կարգի ելմտացոյցը ընդունեց։ Պատերազմական նախարար Պառոն Փոն Քրիկհամմըր յայտարարեց թէ նոր թնդանօթներուն գրութիւնը տակաւին վերջնականապէս որոշուած չըլլալով, տակաւին չի կրնար ծախքերը նշանակել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Երեսփ. ժողովին մէջ աղմկալից նիստ մը տեղի ունեցաւ, որովհետեւ նախագահը թոյլ չտուաւ որ Հայնցէի օրէնքին վրայ փոփոխութիւն ընելու մասին վիճաբանութիւն կատարուի։

ՔՈՐԷՆՀԱԳԷՆ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տանիմարքա վերջնականապէս մերժած է Անթիլեան կղզիներու մէջ իր ունեցած գաղթավայրերը Մ. Նահանգաց թողուլ։

ԲԵԳԵՐՍՊՈՒՐԳԷՆ կը հեռագրեն Բուլիphek Քարkսբոնskեցի թէ իրաւունք ազբիւրի առնուած լուրերու նայելով Ֆրանց Եոսէֆ կայսր կողմէ պատգամաւորութեանց ներկայութեանը խօսուած ճառը Բեդերպուրգի քաղաքական բարձր շրջանակներու մէջ լաւ տպաւորութիւն մը գործեր է։ Արդէն յայտնի է թէ Բեդերսպուրգի մէջ անահման վստահութիւն մը կայ աւստրահունգարական քաղաքականութիւնը վարող անձնաւորութիւններուն վրայ, բայց Վիէննայի և Բեդերպուրգի դահլիճներուն միջեւ եղած համաձայնութեան վրայ այս նոր և հանդիսաւոր հաստատութիւնը, իբր ամենակարեւոր յայտարարութիւն, իբր նկատուի, որ բարոյական նպաստաւոր հետեւանք մը պիտի ունենայ ամէն կողմ։

ԱԶԱՆԹԻՆԵՐԸ.—Աքրայէն պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Բուսմսիի մէջ կացութիւնը չէ փոխուած. սակայն զրոյց կայ թէ կառավարիչը լուր ղրկեր է ծանուցանելով որ եթէ անմիջապէս օգնութիւն չտանայ, պիտի պարտաւորուի խզել պաշարման գիծը։ Հիմա 450 հոգի կայ Բուսմսիի մէջ և 500 եկեպի համբուն վրայ։ Հիւսիսային ցեղերն ալ կը մասնակցին Անգլիացիներուն դէմ եղած շարժման։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՑԻՍՏԱՆ.—Պ. Վլասով, Հայէշիստանի մէջ գտնուած ռուս պատուիրակութեան պետը, վերջերս Բեդերսպուրգ վերադարձած է այս պատուիրակութեան քանի մը անդամոց հետ. միւս անդամները իրենց պաշտօնավայրը մնացած են։ Պ. Վլասով մտադիր է վեց ամիս Ռուսիա անցընել. յետոյ Հայէշիստան պիտի վերադառնայ ուր իր երիտասարդ կինը մեռած է։ Այս առթիւ Մէնէլիք որ միշտ Պ. Վլասովի ինչպէս նաև անոր ընկերներուն նկատմամբ բարեացակամ եղած է, իր ջերմ համակրութեան արտայայտութիւնը յայտնեց՝ թագմամի հանդէսին ներկայ գտնուելով և հրաման տալով որ հանդուցեալը Հայէշիստանի վեհապետներուն գերեզմանատունին թաղուի։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ, 19 մայիս. — Ստոյգ չէ այն լուրը որուն համաձայն Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ պաշտօնապէս տեղեկութիւն առած ըլլայ թէ Ռուսիոյ կայսրը ու Գերմանիոյ գահաժառանգը մօտերս Բարիզի արուեստանոցները պիտի այցելեն։

—Թանէրէն կը հեռագրեն թէ Մարոքի նախարարապետը Իւֆլուէնցայի հետեւանքով մեռեր է։

Բէօքա. — Հունգարական պատուիրակութեան արտաքին գործոց յանձնաժողովը նոյն նախարարութեան ելմտացոյցը ընդունելէն ետքը միաձայնութեամբ վստահութեան քուէ տուաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլոմանովի կոմսին։ Յանձնաժողովը նոյն նպատակով քուէ տուաւ ելմտական նախարար Պ. Փոն Քէլլէյի։

Պէրլին. —Ռայխսթակը կը շարունակէ Հայնցէր օրէնքին (անբարոյականութեան դէմ) վիճաբանութիւնը։ Նիստը բաւական աղմկալից էր։ Այդ օրէնքը առաջին շրջանով քուէարկուեցաւ 118 դէմ 186 ձայնով։

—Առտուէն իվեր Թրամուէյներու պաշտօնեաները բացակայ են։ Իրիկունը Թրամուէյի ո և է կառք չերթեւեկեց։

Պէրլին. — Խաղաղութեան միջազգային յանձնաժողովը ի նպաստ խաղաղութեան կոչում ըրաւ Լա Հէյի պայմանագրութիւնը ստորագրող բոլոր տէրութեանց։

Գեղջկան շուրջը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. —Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամ անուանուեցաւ Իվազիի նախարարութեան նոյն հաշուակալներէն Մահմուտ պէյ։

—Աթէնքի օսմ. դեսպանատան երկրորդ և երրորդ քարտուղարի տիտղոսը տրուեցաւ դեսպանատան կցորդներէն Սաքալիվրի էֆ.ի։

—Իւլայի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Քէշան գաւառակին գայմագամ Իսմայիլ Հաքգը պէյի։ Սանէիէ ատիճան՝ Սըվազի նահանգին մարդահամարի տեսուչ Իսրահիմ պէյի և Հալեպլի երկրագործական վարժարանին տնօրէն Սմբատի էֆ.ի։ Սալիսէի ատիճան՝ Սըվազի նահանգին Կիւրին գաւառակին գայմագամ Բաղրպ պէյի և Երկրագործական Պանքային թէքիրտաղի ճիւղին պաշտօնեայ Իզզէթ էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Մէնիտիէ պատուանշան տրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Պէսիմ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ մեծանձրագոյն վակտներու Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէնին որդւոյն՝ Պ. Նակէլմաքէրսի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաք պատուանշան տրուեցաւ մեծանձրագոյն վակտներու Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէնին կնոջ՝ Տիկին Մաակլոնի Նակէլմաքէրսի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Այն յանձնաժողովը որ խորհրդակցութիւններ կատարեց օսմ. նաւատորմէն ուր զրաւուած նաւերը վերանորոգելու համար, իր տեղեկագիրը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ռուսական Նիքոլա Բ. կայսեր ծննդեան տօնի առթիւ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Վեհութեան, որ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնած է։

ՔՈՒԲԱՓՆԵՐԸ.—Պոլսոյ կողմի քաղաքներուն առժամեայ ընդունելութիւնը կատարելու համար առեւտրական ուսումնարանի շինութեան նախարարութիւնը հանրօգուտ ճիւղին տնօրէն Հայրապէտի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կարգուեցաւ զոր կը կազմեն նախարարութեան պաշտօնեաներէն Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Սէրվիչէն էֆ., Սուրէն Լազի պէյ և Սիրէնեա էֆ.։

—Քարափներու գնման համար կազմուած յանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ սա երեք կէտերը նկատողութեան առաւ.— Քարափներուն շինութեանը հանուր ծախքը։ Ընկերութեան այն բանեցողները որ պարտաւորուած են տոկոսները տակաւին հատուցած չեն։ Քարափին վրայ եղած և Ընկերութեան սեպհական գետնոնները քանդելիք։ Յանձնաժողովը որոշեց որ այդ փոփոխութիւններուն տեղեկագիրները Ընկերութեան տուսարներուն հետ բաղդատելու համար հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ հաշուագէտներ կարգուին։ Ասոնց քննութեան արդիւնքի վրայ յանձնաժողովը պիտի շարունակէ խորհրդակցութիւնները։

—Քարափներու Ընկերութիւնը պիտի ծանուցուեցաւ, ուզած էր մրցանակներու մաքսատունը էմին Լէյնիւ փոխադրել և Պոլսոյ քարափին վրայ ալ ցիր կատուցանել։ Զեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ կայս. կառավարութիւնը որոշած է գնել քարափները, որով առաջարկութեան հարկ չի մնար, բայց պատասխան տուեր է Ընկերութեան։

ՍԱՄՍՈՒՆ Իշխան Քսանթաքի էֆ.ի ծեանին, ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի պալատ

ԷԼԱՍՈՆԱՑԻ մետրոպոլիտ Տ. Սոփրոնիոս, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, տեղեկագիր մը ղրկեր է Ցունաց Պատրիարքարանը՝ իր թեմին վանքերուն կացութեանը վրայ։

ԼՈՒՅԿԻՒ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌ.—Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախաբարութիւնը որ նկատողութեան առած էր՝ Թուրքիոյ մէջ լուցկիները մենաւաճառի վերածելու առաջարկութիւնը, մերժողական պատասխան տուեր է։ Նկատելով որ խնդրարկուին առաջարկած պայմանները անհամապատասխան են տէրութեան հիմնական օրէնքներուն։

ՍՈՖԻԱՅԻ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Գ. Պահմէթիէվ որ Բեռլերպուրգ կը գտնուի, անցեալ չորեքշաբթի Նիքոլա Բ. կայսեր ներկայացեր է։

ՌԻՕԻԻ ապրիլ ամսուան հասոյթը եղաւ 171,000 ռուպի։

ՄԱՔՐԻԻ անտառներուն չահագործման պայմանագրութիւնը ստորագրուեցաւ կայս. կառավարութեան և Ֆրանսացի դրամատէրներուն ներկայացուցիչ Պաէօլ դերարմանին միջև։ Քանի մը երկրաչափներ մօտերս Մաքրի պիտի երթան նախնական քննութիւններ կատարելու համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական առեւտրական Սենեակը սապէս կազմուեցաւ.—Պ. Պ. Լ. Զարիֆի, Է. Եվէնէիտէս, Ա. Սֆէցօ, Ն. Ցոթիատես, Ա. Բոզմէթօ, Զ. Ֆէթիլիս, Բ. Վլասթարիս, Տ. Բաթրիքիոս, Եթ. Բէսմազոլու, Էլիասքօ, Եթ. Զէքալիսթի, Պ. Սկուտաս, Բ. Սթէփանովիչ, Ֆ Բիլիթասին և Բ. Մարշան, Հելլէն կառավարութիւնը տարեկան երկու հազար ֆր. յատկացուցած է այդ Սենեակին։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ կառավարութիւնը հրաւէր ուղղեց 1893 և 94ին անհատական միջազգային իրաւանց համար գումարուած համաժողովին մասնակցող տէրութեանց մասնակցելու երկրորդ համաժողովի մը որ մայիս 16)29ին պիտի գումարուի Լա Հէյի մէջ։ Բոլոր կառավարութիւններն ալ ընդունած են այդ հրաւէրը։ Այդ համաժողովին մէջ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ՝ ժառանգութեան և ընտանեկան տուրքերու մասին որոնք յաճախ դժուարութեանց պատճառ կ'ելլան և կարելի չըլար որոշել թէ ո՞ր օրէնքը պէտք է գործադրել։ Համաժողովին աշխատութեանց ծրագիրը պիտի պատրաստուի՝ գերաւորապէս կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարելով։

ԺԱՆՏԱՄՍ.—Բոռ-Սայիտի մէջ, անցեալ հինգշաբթի, ժանտախտ երեք դէպքեր պատահեր են։ Աղեքսանդրիոյ մէջ նոյն օրը՝ մէկ դէպք։

—Պուլկար կառավարութիւնը որոշեց 48 ժամուան քարանթինայի ենթարկել Այոյնի նաւահանգէն հոն դացող ուղեւորները։ Նաեւ որոշեց որ ուխտաւորները միայն Վառնայի ու Պուրգասի ճամբով իրենց տեղերը դառնան։

—Բոռ-Սայիտի Ֆրանսացիները իրենց հիւպատոսին նախագահութեամբ գումարուելով՝ ժանտախտին դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդակցեր են։

—Տամիէթի կառավարիչը մայիս 10ին ծանուցեր է Եգիպտոսի ներքին գործոց նախարարութեան թէ Բոռ-Սայիտէն հոն հասած ինը տարեկան տղայ մը կասկածելի ախտանիշերով հիւանդացեր է։ Տէքթ. Պիթէր Տամիէթ դացեր է այդ հիւանդը քննելու համար միջերկրականական տեսակէտով։ Տոքթ. Կարէր արդէն քանի մը օրէ ի վեր Տամիէթի կը գտնուէր, առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու և Բոռ-Սայիտէն հոն հանողները քննելու համար։

ՎԱՆԱՁ նահանգին կեսավար գաւառակին գայմագամի օգնական Կարապետ էֆ., կ'ըսէ Սապահ, նախապէս վարած արկղակալութեան պաշտօնին մէջ դրամ իւրացուցած ըլլալով, դատաստանի պիտի ենթարկուի։ Հետեւապէս պաշտօնակցեցած և անոր ուրիշ մը յաջորդած է, պայմանով որ եթէ անպարտութիւնը վճռուի ուրիշ տեղ մը պաշտօնի կոչուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութեան կողմէ առողջապահական Խորհուրդին պատուիրակ կարգուեցաւ Տոքթ. Բլէմով, փոխանակ վախճանեալ Տոքթ. Տիքսընի։

ՌՈՒՄԱՆԱՑԻ քանի մը դրամատէրներ Սէլանիկի մէջ երկրագործական պանքա մը պիտի հաստատեն։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբեկիչը մօտերս Սէլանիկի նաւահանգիստը հասնելով ամիսի մը չափ պիտի մնայ։

ՏԻԱՐԷԻՐԻ կուսակալութիւնը, կ'ըսէ Իգսամ, քննութեան ձեռնարկած է՝ Սիլվանի և Պէշիրի գայմագամներուն դէմ եղած բողոքներու մասին։

ԲԱՐԻԶԻ շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Նախարարապետ Պ. Վալդէք Ռուսոյի կողմէ տրուած սեղանի մը ներկայ գտնուեր է նաև օսմ. դեսպան Մուխիր պէյ։

ԲԵԱՂՐԱԴԱՆԻՆ ԲՈԼԻԿՈՆԸ.— կայս. Իրատէի մը, համաձայն Թնդանօթարանի շինութեանց ճիւղին Նախագահ Հասիպ փաշա և կայս. մասնաւոր ճարտարագէտ Պէրթիէ փաշա աչքէ անցուցին Բեաղրտ-խանէի բոլիկոնին շինութիւնները և կարգ մը հրահանգներ տուին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.—Իգսամ կանխահաս կը նկատէ այն լուրը թէ Համիէնց Դամասկոս շինուելիք երկաթուղիին պայմանագրութիւնը ընդունուած և վաւերացած ըլլայ։ Իգսամ կը յարէ թէ գործը կատարուած իրողութիւն մը համարելու համար անհրաժեշտ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները տակաւին աւարտած չեն։

ՈՒԻՏԱԼՈՐՆԵՐ.—Այս առտու Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին Մարմարա ու Մէէրի շոգենաւերը՝ առաջինը 720 և երկրորդը 473 ուխտաւորներով։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ախտաբանութեան հիւանդանոցին համար նոր դրութեամբ ապանեխիչ մեքենայ մը պիտի գնուի։

ՎԻՐՖՈՐԻՍ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.—Ցառաջիկայ հինգշաբթի Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհին ծննդեան 81րդ տարեդարձը ըլլալով, ծանուցուեցաւ ծովային նախարարութեան որ օսմ. պահականաւը նոյն օրը, ըստ սովորութեան, դրօշներով զարդարուի և կէսօրին թնդանօթ արձակուի։ Նաև շնորհաւորական արարողութեանց մասին հարկ եղած զեկոյցը եղած է ուրոնց որ անկ է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ կառավարութեան կողմէ կրթական նախարարութեան նուիրուած երեք սնտուկ գիրքեր Պայազիտի հրապարակին մատենադարանը ղրկուեցան։

ԵԱԼՈՎԱՅԻ ջերմուկներուն եղանակին առթիւ այս տարի ալ գումարտակ մը զինուոր ղրկուած է հոն։

ՎԱՆԱՑ պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Ալի Ղուլամ խան հրաժարած ըլլալով անոր յաջորդեր է Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Հիւսէին խան։

ՄՈՒՇԻ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մուսթաֆա էֆ., կ'ըսէ Հազիգաք, Պիթլիս տարուած է, ուր դատաստանի պիտի ենթարկուին իրեն դէմ եղած բողոքներուն համար։

ՄԷՅԾԹԻՒՆԻՆ ԱԶԱՏՄԱՆ առթիւ, առջի օրը, դրօշներով զարդարուեցան Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ գտնուող անգլիական բոլոր շոգենաւերը։

ՍԱՊԱՆՃԱ գիւղախումբին միւտիր կարգուեցաւ Թավշանլը գիւղախումբին միւտիր Իպրահիմ պէյ։

ԿԱՎՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔ.— Ելմտական նախարարութիւնը տասը պաշտօնեաներ կարգեց՝ նահանգներու կալուածական տուրքերու մասին ըլլալիք բարեփոխութիւններուն համար։ Այս պաշտօնեաները քանի մը օրէն ճամբայ պիտի ելլեն։

ԿԱՐԿՈՒՍ.— Սկիւպէն կը գրեն թէ անցեալ չորեքշաբթի Գարա Տաղ լեռնաշղթային վրայ բաւական կարկուտ տեղացեր է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը իւղի մատակարարութենէն այս տարի 13,600 ռուպի խնայողութիւն մը ձեռք բերեր է, բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն։

ՊՈԼՍՈՅ Սուլթան Համիտ աղբիւրը և շուրջը գտնուած չէնքերը թաղապետութեան կողմէ ծախսու առնելովփողոցը պիտի լայնցուի։ Այդ տեղ ամէնէն աւելի շատ կալուած ունեցողներ է Ալլահվէրտի էֆ.։ Կալուածներու գինը վեց հազար ռուպի նշանակուած է։ Քաղաքապետ Բրտվան փաշա իր ներկայութեանը հրաւիրելով Ալլահվէրտի էֆ.ն առաջարկեց անոր ծախսու առնուելիք կալուածներուն համար վեց հազար ռուպի տալ։ Նաև երեսուն տարուան համար վարձել Ալլահվէրտի էֆ ի սեպհական մէկ կալուածը հիմակուան գինով՝ այսինքն տարեկան քսանըհինգ ռուպի։ Այդ տեղը խոշոր պաթթման մը չինել և երեսուն տարիէն վերջը վերադարձնել Ալլահվէրտի էֆ.ի։ Այս առաջարկութեան վրայ Ալլահվէրտի էֆ. հաւաներ է Քաղաքապետութեան կողմէ ծախսու առնուելիք ուզուած կալուածները ձրիաբար տալ նոյն պաշտօնարանին, իրրեւ փոխարերութիւն մը այն պարագային թէ Սուլթան Համիտ ետին գտնուած իր մէկ կալուածը մեծ յարգ պիտի ստանայ նոյն փողոցին ընդլայնակուելովը։ Հիմա ուրիշ կալուածատէրներու հետ բանակցութիւն պիտի կատարուի։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԷՆ կը գրեն թէ այս տարի այգիներու և պարտէզներու բերքերը առատ կ'երեւան, բայց թթենիները կէս առ կէս այրած են օդերու անկանոնութեան հետեւանքով։ Շերամարոյծերը մտահոգութեան մէջ են եղեր։ կը կարծուի թէ խոզակի գինը պիտի բարձրանայ։

ԵԷՏԻ ԳՈՒԼԷի յունական որբանոցը, որ երկրաշարժէն վնասուած էր, պիտի վերանորոգուի։ Բարենպատակ հաստատութեանց հոգաբարձութիւնը Տիկին Սինկրոսէն խնդրեր է այս նպատակին յատկացնել Սինկրոսի կտակած հինգ հազար ռուպին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ գանգան կողմերը վերջերս հինգ-վեց ժամ չարունակ անձրեւ ու կարկուտ տեղալով, ողողեր են։ Ճումաալըի ու Եէնի-Զաղարայի այգիները բոլորովին փճացած և քանի մը հիւղակներ քանդուած են։ Ճումաալըի մէջ մարդ մը և աղջիկ մը հեղեղներուն մէջ խեղդուեր են։ Փլիսորայի մէջ տաներեք վայրկեանի չափ կարկուտ տեղացեր է հաւկիթի խոշորութեամբ։ Հուսնձքերու վնասը երկու հարիւր հազար ֆր. կ'ենթադրուի։

ԽԱՂԱՄՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Աղեքսանդրիոյ կառավարիչ Մահմուտ փաշա Սրտգը որ վերջերս ներքին գործոց նախարարութենէն հրահանգ ստացած էր փակել խաղարանները, քանի մը գաղտնի ոստիկաններու պաշտօն յանձնեց այդ մասին խուզարկումներուն կատարելու համար։ Ասոնք իմանալով որ օթէլի մը մէջ խաղամոլութիւն կը կատարուի, իրենցմէ երկուքը ղրկեցին որոնք իրրեւ ուղեւոր երկու գիշեր մնացին նոյն օթէլը և ամէն բան ստուգեցին։ Ոստիկանները տեղեկագրեցին կառավարչին թէ խաղամոլները յանկարծակի բերելու միակ միջոցն է արել եկեղեցական այն զանգակը որ դռնապանին քով կեցած է և որով այդ վերջինը անմիջապէս իմաց կու տայ խաղամոլներուն, եթէ ոստիկանութիւնը ներկայանայ։ Կառավարիչը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը։ Երկու ոստիկանները անցեալ օր նոյն օթէլը ներկայանալով իսկոյն դռնապանը կապեցին. կառավարիչը և ոստիկանութեան պաշտօնեաները օթէլէն վեր ելան և բոլոր խաղամոլները բռնեցին, առանց ժամանակ տալու որ սեղանին քովէն հեռանան կամ փախչին։ Ատոնք վաթսուն հոգի չափ էին, կը բաղկանային պանքայի ու վաճառատանց պաշտօնեաներէ, բնիկներէ, Եւրոպացիներէ և այլն։ Բոլոր գործիքները գրաւուեցան։ Օթէլին տէրը իր պատկանած հիւպատոսարանին յանձնուեցաւ։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Պուլկարիոյ Միւլրագիրը կ'ըսէ թէ աւազակներու խումբ մը որուն կեդրոնը Թրնովայի լեռներուն վրայ կը գտնուի, այդ կողմերը կ'ասպատակէ մեծ յանդգնութեամբ։ Վերջերս Պ. Տէսէ անուն Ֆրանսացի մը կողոպտեր և անոր մէկ սպասաւորն ալ սպաներ են։ Սեւվեթ կը պատմէ թէ քանի մը աւազակներ ալ Ճումաայի Պալայի կողմէն սահմանագլուխը անցնել ուզեր են։ Օսմ. զինուորները ազդարարեր են անոնց անձնատուր ըլլալ, բայց աւազակները զէնքի դիմեր են, որով ընդհարում մը կատարուեր է։ Աւազակներէն մէկը սպաներեր և երեքն ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են

ԿՈՑԹԱԿՆԱՀԱՐ.— Անցեալները Տրամայի Թոերան գաւառակին մէջ այր ու կին տասը իսլամներ անձրեւի բռնուելով ծառի մը տակ ապաստաներ են, բայց կայծակ իջնելով ատոնցմէ երկու այրեր ու երեք կիներ մեռեր ու միւսներն ալ վիրաւորուեր են։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Մերունի յոյն ճարտարապետ մը, առջի օրը Գարաքէօյի, կամուրջին Գաղաքիւղի շոգենաւերու մասին վրայ անձէ մը երեսուն ոսկիի իր առնելիքը կ'ուզէր աղաչելով, բայց այդ անձը նախատական խօսքեր ու սպառնալիքներ ըրեր է, որով ծերունի ճարտարապետը յուզուելով անկենդան գետին իյնկեր է։

ԱՆԶՈՒԱՊՈՒՆ.—Երէկ, Իսկան անուն մարդ մը, իր կեանքին վերջ տալու համար Եալը Քէօշկի առջեւէն ինքզինքը ծովը նետեց, բայց շուտով ազատուեցաւ։ Պատճառը չքաւորութիւնն է։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.—Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզկիւնը բրժկուած էր Նիքօլսը հաստատութեան արհեստական թեմբանեներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թեմբաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Congcott, Gunessbry, London W.

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՓԼՈՒՔՈՒՄԸ

Ցաւալի արկած մը.—Հինգ յարկով տուն մը փլած.—Կին մը մեռած.—Վիրաւորեալներ.—Պզտիկ տղամեր փլատակներուն տակ.— Օգնութիւններ. — Հրդեհ.—Զրհանկիրի մը ազնուութիւնը եւ կնոջ մը գողութիւնը . . . եկեղեցիին մէջեն։

Շաբաթ իրիկուն, ժամը տասնին միջոցները, Բերայի մէջ պատահեցաւ ցաւալի արկած մը՝ որ կրնար ահռելի հետեւանքներ ունենալ, և որ բարեբաղդաբար քիչ մնաս պատճառեց։ Մաճառի պողոտային վրայ, Գարիա փողոցին բնակիչները ահագին աղմուկ մը լսելով սարսափահար դուրս թռան իրենց տուներէն և սկսան փնտրել կարծելով թէ երկրաշարժ տեղի կ'ունենայ։ Վայնասունը սակայն խնդրոյ դադրեցաւ, երբ ամէն մարդ հասկցաւ վերջապէս թէ ինչ է աղմուկին ծընունդ տուող պատճառը։ Նոյն փողոցին թիւ 30 քարաչէն տունը որ հինգ յարգ ունէր, յանկարծ փլած էր, տեսակ մը հիմնայատակ կործանում, որ պատ մը անգամ հասցուած չէր թողած։ Աղմուկը լսուած ըլլալով նաև Թարլա Պաշի և Ֆերիտէի թաղերէն, անոնց բնակիչներն ալ սարսափի մատնած էր, միւս կողմէ արկածին վայրը խռնելով հետաքրքիրներու ահագին բազմութիւն մը որ երթալով ստուարացաւ մինչև գիշերուան իլնելը։ Տունը մինակը չէր փլած և վար իջած պահուն իրեն հետ քաշած առած էր նաև քովի փայտաշէն տան կէսը, ինչպէս նաև ուրիշ քարուկիր չէնքի մը մէկ մասը։ Փլած տան մէջ կը բնակէր Բօքինօ անուն գըլխարկավաճառ մը որ ճերմակեղէններ արդուկելու զբաղած էր արկածի պահուն։ Տան մէջ կը գտնուէին նաև ուրիշ բազմաթիւ վարձակալներ ու հիւրեր՝ որոնք առաջին ցնցումները զգալուն պէս ահռելի խուճապով մը նետուեցան ռունէն դուրս և յաջողեցան ազատիլ։

Փլուզումէն անմիջապէս ետքը օգնութեան գործը կազմակերպուեցաւ։ Թագսիմի գոմիսերը և ուրիշ պաշտօնեաներ անմիջապէս արկածին վայրը փութացին, Թաղին բնակիչները արդէն իսկ գործի սկսած էին և յաջողած էին փլատակներուն տակէն հանել գլխարկավաճառ Բօքինոյի զոքանչին՝ տիկին Սօֆիրիցայի անշունչ դիակը։ Խեղճ կինը, իր ծերութեան պատճառաւ չէր կրցած ինքզինքը տունէն դուրս նետել այն պահուն՝ ուր տան միւս բնակիչները վերահաս վտանգը զգալով փախած էին։ Այդ կնոջ մարմինը հանելու և փլատակները խուզարկելու դժուարին գործողութեան մէջ կը յիշուին գլխաւորաբար չաքարավաճառ Հաճի Սարի մի տղուն Պ. Դարեգինի, Նպարավաճառ Բրոտրոմոսի և Տէրբոսի ջուրի ընկերութեան պաշտօնեայ Պ. Ճիւղէի ջանքերը։

Այն փայտաշէն տունը՝ որուն կէսը վար իջած էր արկածին պահուն, կը պատկանէր Նուագածու Միհրանի՝ որուն մայրը, Հաճի Էլիա իր տան փլատակներուն տակ մնաց։ բարեբաղդաբար կրցան ղինքը ողջ ազատել։ կ'ըսեն միայն թէ Հաճի-Էլիա ծանրապէս վիրաւորուած է։ Միւս ինքնուրոյն տան մէջ բարեբաղդաբար ո՛և է անձի կորուստ չպատահեցաւ։ Քիչ ետքը, փլատակներուն տակէն հանուեցան նաև Սոթիրեա կնոջ երկու տղաքը, երկուքն ալ ողջ առողջ։ Տան փլած պահուն պատի երկու մեծ հատուածներ իրարու հանդիպելով տեսակ մը կամար կազմեր են, որուն տակ մնացեր են երկու տղաքը, առանց ո՛և է վնաս մը կրելու։

Արկածին պատճառը հետեւեալը ըլլալ կը կարծուի։—Տան հիմերը իրենց հնութեան պատճառաւ արդէն իսկ տկարացած, տակաւ խոնաւութենէն բոլորովին խախտեր են ճիշդ այն կողմէն՝ ուր պարագ գետին մը կը գտնուի։ Ո՛չ ոք ուշադրութիւն ըրեր է այդ պարագային մինչեւ շաբաթ՝ ուր ամբողջ 15 ժամ անընդհատ տեղացող սոսկալի անձրեւէն, վերջ է վերջոյ հիմը տեղի տուեր է, փլուզումը պատճառելով։ Այս պարագային, յայտնի չէ թէ պատասխանատուութիւնը որո՞ւ վրայ կը ծանրանայ։

* * *

Այս ցաւալի արկածը սակայն մի՛ միայն փլուզումով վերջ չգտաւ։ Նոյն օրը, փլած տան մէջ լուացք կը կատարուէր, ու շատ բնական է որ սոսկումի տակ փախչող տնեցիներէն ոչ մէկը պիտի կըրնար դուրս ելնէլէն առաջ մաքել վառուած կրակը։ Փլուզումն ալ չէր կրցած մարել այդ կրակը, անանկ որ կէս գիշերուան մօտ տարածուեցաւ փլատակներուն և կարասիի կտորանքներուն, ուրկէ հրդեհ մը ծագեցաւ։ Անմիջապէս Թաղին բնակիչները ձայն տուին։ Բարեբաղդաբար Թագսիմի հրշէջ գնդակորներու խումբը և ուրիշ թաղերու ջրհանկիրներ կրցան քիչ ատենէն առաջքը առնել այդ հրդեհի սկզբնաւորութեան։ Միայն թէ, հակառակ շուտ մարելուն, հրդեհը բաւական վնասեց այն քարուկիր տան՝ որ նեկտար տիկնոջ կը պատկանէր, և որ վնասուած էր արդէն փլուզումէն։ Հրդեհին պահուն Գառնիկ անուն ջրհանկիր մը՝ փլատակներուն տակէն երեւան հանած մէկ տուփին մէջ դրամ գտնելով, գողնալի պարկեշտութեամբ մը զայն իր տիրոջը յանձնեց։ Ջրհանկիրին այդ ազնուութեան բոլորովին հակասող ուրիշ միջադէպ մը կը պատմեն, եկեղեցիին մէջէն կատարուած գողութիւն մը՝ որ իր առանձին հետաքրքրական կողմը ունի։ Սոթիրիցա պառաւին մարմինը, արկածին իրիկունն իսկ Թագսիմի Ցունաց Այի Թոմթանթինոս եկեղեցին փոխադրած էին։ Երէկ առաւ, Մաճառ Թաղէն Զմարաղտա անուն դայեակ մը յայտարարելով թէ Սոթիրիցայի դրացուհին է, այդ եկեղեցին երթալով պառաւին մարմինը տեսեր և վերջէն կախուած արծաթ խաչը գրպանելով դուրս ելեր է։ Կը լսենք թէ ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է այս տարօրինակ գողութեան մասին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ առաւօտ, Մայր Եկեղեցւոյ բազմամեայ ու բազմաշխատ Դպրաց Դասուն հանգուցեալ դպրապետներուն և դպիրներուն հոգւոյն համար պատարագ և պաշտօն մատուցուեցաւ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։ Դպրաց Դասը ներկայ էր իր ամբողջութեամբ և կատարեց քաղցրալուր երգեցողութիւնները Պատարագի պահուն, որմէ վերջը հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն կատարուեցաւ։ Պատուական դպրապետ Պողոս էֆ. Էնքէրճեան, որ ջերմ համակրութիւն կը վայելէ իր պաշտօնակիցներուն քով, առաջին անգամ ըլլալով չապկի հագաւ երէկ ու մասնակցեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօնին։ Պողոս էֆ. Էքսէրճեանի ընտրութեան առթիւ չեշտած ենք արդէն թէ ի՛նչ գեղեցիկ երեւոյթ մըն է գործի ու առեւտուրի մարդերուն՝ այս տեսակ բարեպաշտական աշխատութեանց ալ հոգածու ըլլալնին, ինչպէս է Դպրապետութիւնը, մանաւանդ Մայր Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասին որուն անձնուէր անդամները օրինակելի յարատեւութեամբ ու ջանքերով կը շարունակեն իրենց նախորդներուն թողած գործը, Եկեղեցւոյ պայծառութեան նուիրեալ։

—Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց դասուն խնդրանքին համեմատ, Ս. Պասրիարք Հայրը անցեալ օր Նպաստից գործերու առթիւ տեղի ունեցած խորհրդակցութենէն յետոյ, Տ. Վահրամ եպիսկ.ի առաջարկած էր, երկի պատարագել Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։ Նորին Սրբազնութիւնը սիրով ընդունելով այդ առաջարկութիւնը, շաբաթ իրիկուն Մայր Եկեղեցի իջնելով արարողութեանց նախագահելէ յետոյ, գիշերը Երուսաղէմատունը մնացած էր։ Կէս գիշերին Տ. Վահրամ եպիսկ.ի տարբերներէ ի վեր նեղուած հիւանդութիւնը երևան ելնելով, առաւօտեան դէմ լուր տուեր է շրջանի ժամարար Տ. Ոսկի քահանայի թէ՝ չպիտի կրնայ պատարագել, և կանուխ կառքով մեկներ է Երուսաղէմատունէն իր բնակարանը, դարմանուելու համար։ Հետեւապէս երէկ Տ. Ոսկի քահանայ պատարագեց Մայր եկեղեցւոյ մէջ, և այս առթիւ ծանուցանելով օրուան հանդէսին շարժառիթը, օրհնեց հանգուցեալ դպիրներու յիշատակը, և արդի աշխատաւորները։ Պատարագի միջոցին կատարուեցաւ Վերաբերման հանդիսաւոր արարողութիւնը։ Մայր եկեղեցւոյ ինչպէս նաեւ ուրիշ թաղերէ հրաւիրեալ դպիրներ, երաժշտապետ Մէհտիքեան Գրիգոր էֆ.ի առաջնորդութեամբ և գնահատելի ներդաշնակութեամբ կատարեցին երգեցողութիւնները։

—Եղիշէ Վ. Գալֆայեան որ վերջերս Ատանայէն մայրաքաղաքս վերադարձած էր, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

—Էրզրումի ազգայիները երբեմն ընտանեմած էին կարգ մը որբեր պատսպարելու հոգը։ Ասկէ բաւական առաջ, այդ որբերէն եօթը ղրկած էին Ազգ. Հիւանդանոց։ հիմա ալ ուրիշ 13 որբեր միւնոյն հատատութիւնը ղրկելու համար խնդրանքներ կ'ընեն Ազգ. Պատրիարքարանի։ Սակայն Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը որ արդէն տեղի անձկութեան պատճառաւ մէկ որբ մը անգամ աւելցնելու տրամադիր չերևար, բացարձակապէս մերժած է Էրզրումցւոց այս խնդիրքը։

—Կիրակօրեայ ինեներորդ մանկավարժական դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ, Բերայի Արհեստանոցի սրահին մէջ։ Ռէթէէոս էֆ. Պէրպէրեան տկարութեան պատճառաւ բացակայ ըլլալով, Աւետիս էֆ. Սուրէնեան չա՛ռ սիրուն ու զուարճացուցիչ կերպով խօսեցաւ պատմութիւնը աւանդելու եղանակին վրայ։ Հաժեմուած բանախօսութիւն մը էր, թէեւ քիչ մը երկար, զոր մեծ հաճոյքով ունկնդրեցին ներկաները։

—Մայր-եկեղեցւոյ նորոգութեան համար ըլլալիք ծախքը հանգանակութեամբ հոգալու համար մասնախումբ մը կազմուած է նոյն Թաղին Թաղական Խորհուրդին կողմէ։ Այդ մասնախումբին նախագահելու հրաւիրուած է Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 մայիս.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գիէրի զօրավարը Ինկոկօ հասած է, Նիւբէսլի հիւսիսային կողմը։ Ուրիշ հեռագրի մը նայելով Լորտ Տընտոնալտ զօրավարը Լէնկս Նէք հասեր է՝ իր հեծելազօրքովը։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռընտալ զօրավարը Թրոմմէլը գրաւեր է։

ԿԼԱՍԹՕԷՆԻ ԱՐՁԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Ուէսթմինսթրի պալատին մէջ տեղի ունեցաւ կլասթօէնի արձանին բացումը։

Ա. Զ. Դ.

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը ամսուրդի կը դնէ 325 չէքի վաճառելիք 13,300 քիլօ փայտածուխի հայթայթումը։ Այդ ածուխն ու փայտը պէտք է հեռաւեալ կերպով բաժնուին, առանց Հարը. Պարտքի Վարչութենէն փոխագրութեան ծախք պահանջելու. Վարչութեան Պոլսոյ կեդրոնին 3000 քիլօ ածուխ, Դալաթիոյ ձկնարանին 6500 քիլօ ածուխ և 45 մեծ չէքի փայտ, ոգեկոչ ըմպելիներու տնօրէնութեան և Պոլսոյ ձկնարանին 3800 քիլօ ածուխ և 30 չէքի փայտ, դրոմաթուղթի տըպարանին 250 մեծ չէքի փայտ։ Առժամեայ ամսուրդը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ 15)28 Մայիս երկուշաբթի օրը, ցորեկէն երկու ժամ առաջուընէ մինչեւ ցորեկէն ետքը ժամը երեք։ Վերջնական ամսուրդը առ նուազն հարիւրին 3 զեղչով տեղի պիտի ունենայ առժամեայ ամսուրդին փակման յաջորդ երեք օրերուն մէջ։ Երրորդ օրը, յանձնառութիւնները պիտի ընդունուին մինչեւ ցորեկէն ետքը ժամը 3։ Այն անձերը որոնք կը փափաքին ամսուրդին մասնակցիլ, իրր երաշխաւորութիւն Հարը. Պարտուց կեդրոնը պէտք է ձգեն վերոյիշեալ ապրանքներու արժէքին հարիւրին տասը։ Ամսուրդի մասնակցութեան խնդրանքները պէտք է ուղղուին Հանրային Պարտուց կեդր. Վարչութեան, կ'ըսուած պահարանով։ Ցանձառութեան տեսրը այսօրուընէ սկսեալ հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած է։ Փափաքողները կրնան դիմել մատակարարութեան հիւղը, ցորեկէն երկու ժամ առաջուընէ մինչեւ ցորեկէն ետքը, ժամը երեք։ 1—3

ՍԱԿԱՐԱՆ

Դալաթիոյ սակարանը այսօրուընէ սկսեալ առաւօտները ժամը 2½ին բացուելով իրիկունները ժամը 10½ անցած պիտի դոցուի։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	08 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	10
Ամէնէն վար գին	»	25	06
Ռումելի երկթ. զոց.	Ֆր.	1:8	75
Ամէնէն բարձր գին	»	1:9	—
Ամէնէն վար գին	»	118	62

ԲԱՑՈՒՄ 8 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	09
Ռումելի երկթ. զոց.	Ֆր.	118	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէնտի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Բանկի ժէնէրալ ՕՍՄ.		2	34
Սօս. ՕՍ. Շանմ է Վալէօռ.		0	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթ.		679	—
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.		480	—
Բարափ Կ. Պոլսոյ		470	—
Թրանսվալ		80	50

ՓՈՂՈՑԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	35
» » 2 չէք	»	109	10
Պարիզ 3 »	Ֆր.	23	08 3/4
» » 2 չէք	»	22	98 3/4
Գերման մարկա չէք	Մարք	18	66
» » 2 չէք	Ֆիոր.	23	10

ԴՐԱՄԱՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանկանոց	Ղրշ.	87	14
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Ռոլ Եր.էլիա	»	90	20
Քրիմիս	»	51	08
Մէնթրէ արծաթ	»	108	06
Էշեթաբ	»	97	10
Բուպլի Գոնտարամ	Ս. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	101	69
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. զոց.	22	87
Օսմանեան Պանքա	13	—
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մոնոպոլ	45	—
Պուլկարական 1888	84	—
Եգիպտական իւնիֆիք	—	—
Տօմինիալ	101	30
Թրանսվալ	3	31
Այտոն երկաթուղի	10	—
Փոխանակութիւն	25	425

ԲԱՐԻԶ, 19 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	101	02
» » 3½ %	103	05
Օ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ, ԿԱՐԴԱՑԷՔ

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հագուստներու. —Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճիօրուլօ խան, Նորաշէն վերնայարկի անկիւնը, Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ։

Առաջին կարգի վարպետ ձեւով մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ.—Ի վաճառանուած բոլոր հագուստները, ամբողջ չափս նոր կտրուած, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմոյշներ են, խարդախ կերպասներ երբէք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին միշտ գաղափար մը այն տանն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.

—Մեր ամառուան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջ. տեղէն, երկար սանդուխով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։

—Կ'ելլենք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ tիf և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք. եթէ ուզենք յատկապէս ձեւով կուտանք. գիներն այնքան ժամ են որ կարծես թէ գոնէ քաշուելու մտքով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի։ 140 ղրշ ի բալթօներ հոնտեղ 90ղրշ.ի կը ծախուին։

—Ի՞նչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ—Ա. Ընկերը չունի որ շահածը բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր։ Գ. Գինքը ճանչցող և իրեն համակրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարը մեծ կ'ըլլայ։ Դ. Բախտամամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքը և ծախքը խիստ աննշան են։ Ե. Քիչով գոհ սլտով կ'ըսէ. «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է—Վերջին գին—Մէկ թիւը 2 ղրշ. — Նորութեան աշխատութիւններըձ բի։ 598

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՊՆԵՍ ՏՂԱԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սնունդարար ուտելիք չը գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակաւոր բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի բժշկական Համալսարաններէն գըներկայացուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻՆ չոքալի պէս խիստ աղբակամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սնունդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սքնանին, կ'ուժգնին, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցող տղաքն քաջաղղ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հաւակիկ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիկարներ, որոնց վերջին ասուլնանի ոյժ, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻՆ կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղատուներուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

24—26

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Օ ԶԱՊՈՒԻԷՐ ՌՈՒԼԻՒԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Գ. ՎԻԹԼԷՐՊՈՅԻ

350 Բեռա Մեծ Փողոց 350

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԵՒ ՄԵԾ ԼԻԹԻՏԱՍԻՈՆ

1900 մայիս 1\14ի երկուշաբթիէն սկսեալ

Որպէս զի մեր յարգոյ յաճախորդները այս հաղուագիւտ առիթէն օգտուին, ինչ որ մեր ամենաջերմ փափաքն է, որոյհետեւ ենք մայիս 1/14էն սկսեալ ճշմարիտ լիքիտասիոնով ծախու հանել մեր ընդարձակ վաճառատան բոլոր ապրանքներուն հետ նաեւ եւրոպական արտադրութիւններէ մեծաքանակ պանէքըռի և մանիֆաթուրա զորս ապրանքներու գիներուն ընդհանուր բարձրացումէն առաջ գնած ենք։ Լիքիտասիոնը քանըմէկ օր պիտի տեւէ։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ—ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԿԱՆԽԻԿ 602

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱՐԱՍԻՆ — ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՅԱՐԿԻՆ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ

ԿԱՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ ՄԵՔԵՆԱՆ Է

Միակ ներկայացուցիչը արեւելքի՝ Գ. Ժ. ՆԷՏԼԻՆՃԷՐ,
հայթայթիչ Օգոստափառ Սուլթանին

ԲԵՐԱ.—Մեծ Փողոց, Կալաթա Սէրայի կայսերական Լիսէի վարժանարանին հիդ դէմը։ ԴԱԼԱԹԱ.—Սինկէր խան, Թիւնէլի ետին և Թրամվէյի կայարանին դիմացը։ Կ. ՊՈԼԻՍ.—Սուլթան Համամ Թիւ 2։

ՇԱՐՕԹՈՒ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԷ ՇՈՒ ԳԻՆԻ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի ՖոսֆՔԼԻ-ՕՔՍԻ. Գլիսէրէ, դանարիա-նոս-Լիւան, ապոֆէնոս-Լիւան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱՐԺԻՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԻՆ. ԴՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահնէ Գաբու, Ճելալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.
Զիվտէ Սմիթ մաղազասը

Ֆեորոյիչեայ վաճառատան մէջ ակնարուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՌԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՌԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լասթիկէ (քարուչուկ) առարկաներ, ատուկի կոպիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոյորացոյցներ, մանրադիտներ (միքրոսկոբ) փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլ ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ ժամն։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆՍԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճիւն Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ չահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԵՐՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵ ՀԼԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջ վին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ դումարն է Մէկ Միլիառ 225 Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

Նիւ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առաձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրը։ Նիւ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնաթուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվերջէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքի անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կիվճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաձգարներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս եւ աշխատորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. Ու. ՀԻՒԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՔՆԻՀՇ-ԳԱՍՏԻՐԱԿ
132 Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվոտա փողոց Վիթալիս խան Դալաթիա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

Երեսուներորդ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինութիւններու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանդուցեալ մուխթար Ցակոր աղայի տունը։

ՀԱՄԳՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԿՆԻԹ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՐՆԴԳԷՄ ՀՐԳԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանկ 27,000,000
Պահեստի դրամ	» 52,002,500
Տարեկան հասոյթ	» 70,339,912

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն ՀՐԹԵՐանոցներ և բնակութիւններ և ատոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագներով։ 514

Լիազօր ներկայացուցիչ կ. Պոլիս

ԳԱՌԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 2

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ո Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ներքեւի դրեկցիան վերի յարկը, Պիտ Զէրտուշեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաղանդաւոր ըլլալու ակառներն ի՛նչ ուզուին կը լրացնեն. յատկապէս և բարեսիրտ միջոցառնու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակներ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիտակցուն արհեստագէտ ակառներ կը պատրաստեն, յոր և նման բնական, գեղի յիշատակներ ալ տարիներ, ծանօթներ, և ասոր արտատոնին երաշխաւորեալ։

Բեռնի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուի ինչպէս նաեւ թրմուցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ատրանոցներու միջոցաւ, ասոնց յատկապէս նաեւ ուշադրութիւն։

Ջ. Գ. Ջանեանցը կերպակի օրերն ալ, (Փէյ-ի-ի-ի) ինչպէս նաեւ ամեն օր. (Փէյ-ի-ի-ի) ինչպէս կրնան։

Մանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ԶՈՒՆԻՆԳ 11 197

ՅՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆ.
ՇՈՒՇՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ավերքով և Ակ-Եյլց գիծ-ի
ՀԷՆԻՈՒԼ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	8000
Առմէնիան	10500	Եանրէրեան	8000
Բէլգրիան	10500	Ազրոնտ	8000
Լանքաստրիան	9000	Գլոսթրիան	8000
Ֆիլատէլֆիա	9006	Ազապան	8000
Գոլոմպիան	8000	Աֆրիկան	8000
Ջորնիան	8000	Անտարկտիկ	8000
Գոստոնիան	8000	Ալգարիան	8000
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	8000
Ֆալէրմիան	8700	Մինոս	8700
Վալենթան	8700	Օքսրդ	8700
Ֆլամինիան	8700	Լիսպոն	8700
Ֆապիան	8500		

Ապրանքի տեսակէն կը կախի ապրանքն այլուր փոխադրելու համար թրիայ մաքսատունն հասնելու համար։ Ինչ կերպով հրահանգը գրկել չգտնուի տասնչորս 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութիւններ համար դիմել

ԷՅՎԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Դալաթիա, քարտիզ
600 հին տեղը մաքսատ

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրոֆոսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ աղդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸԼԸ (սրրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանատէր է Ն. Պոլիս, ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

COMP RUS
NAVIGATION A VAPEUR ET
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Գ	9 22	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ	10 23	Իզմիր, Բիրէ, Ղազիրանդը 10ին միջօրէին առաջ (Հաղորդելով Ադրիանոպոլ ու Թորտ-Մանֆա, Գէրլուճ եւ Գոսա)։
Ե	11 24	Օտէսա ժամը 0ին միջօրէին
Ե	24	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ։ Ցուցմ ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր	12\25	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՇՈՒՇՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԵԱՆ ԵՒ ՀԱՒԵՆԻԱՆ
Ն. ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈՒՇՆԱՒՈՐ

Մայիս 22ին Սիւրմասի, Մարսիլիոյ
» 28էն Անգլոյի, Անտուերպ եւ Ամստրտամ
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 23էն Սիւրմասի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 29էն Անգլոյի, Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 Ֆրանք. Տեղեկութիւններ կարելի է դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Գարաքեան Վրայ։ 516 Գ. ԲԱՐԻՆ

Գլխաւոր գործակալ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

—)(7)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴԱՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Ս.

ԿԻՄԲՐԱՅԻ ՏՂԱՆ

3

Այդ օրը եղաւ ամէնէն հեշտաղուարճ օրը զոր երբէք անցուցի կեանքիս մէջ։ Կարծես հին բարեկամներ եղած էինք քիչ ատենէն. և մէկ երկու ժամուան մէջ ամէնէն մտերիմս եղած էր ան։ Ո՛չ Ռաքթրընի պզտիկ բոկոտն բարեկամներս, ո՛չ այն աղուոր որոնները զորս կը սիրէի, ո՛չ ծովեզրին վրայի արեւուն լոյսն ու հովը, ոչ ալ Կրէյլինկէմի անապատին մէջ գտնուած վայրի մեղուները կրնային ներշնչել ինծի այն մտերմութիւնը զոր այս աղջկան քով գտած էի։ Բովանդակ մարմնս հեշտագին սարսուռով մը կը դողար։

—Կ'ուզե՞ս երթանք քիչ մը ելակ ժողուենք, ըսաւ երբ տանը ետին անցանք։ Աղէկ մը հասունցած են ալ։

Այս խօսքին վրայ գլուխս կախեցի։ Ամաչուած էի ըսել իրեն թէ չէի կրնար ոտքի վրայ կենալ։

—Ա՛հ, բայց ես կրնամ. և ելակները ժողվելով ձեզի կը բերեմ։ Մեծ հաճոյք մը պիտի ըլլայ ինծի համար, չէ՛ մի ըսէք։

Հաւանեցայ ու քովը ի վեր կը յառաջանայի կաղն ի կաղ, դէպ ի ելակի արտը։ Բայց երբ յիմարաբար կը ջանայի հետեւիլ իրեն, անթաչուաբեր փոսած տեղեւներու կակուղ հողին մէջ խրեցան ու սոխոտուեցայ կենալ։ Ծովեզրին յաղթական դիւցազնին համար փորձութիւն մըն էր այս։ Իր երեսը նայեցայ տեսնելու համար թէ ծիծաղկա՞ր դէմքին վրայ։ Մարդկային այդ անդութ ծիծաղը միակ սարսափս էր։ Ծաղրէն զատ ամէն բանի դէմ կրնայի զօրանալ, բայց ծաղրին հանդէպ անզօր, անգնական կը մնայի։ Իր երեսը կը նայէի տեսնելու համար թէ թերութեանս վրայ պիտի խնդա՞ր։ Ո՛չ, իր յօնքերը միայն պուտած էին անձկութեամբ, մտածելուն համար թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան զիս լաւագոյն կերպով կրնար վերցընել։ Այս գերազանցօրէն գեղեցիկ աղջիկը յայտնի կերպով ընդունած էր ուրեմն զիս, — թերութեամբս և անթաչուաբերովս հանդերձ — իբր առարկայ մը մասնաւոր հոգածութեան։

Որքա՜ն ուրեմն սիրեցի զայն, երբ ձեռքս իր զօրաւոր պզտիկ ուսերուն վրայ դրի և աղատեցի նախ անթաչուաբէրէս մէկը, և յետոյ միւսը. և սկսայ ճամբան շարունակել։

Զիս անվտանգ աղատելէն ետքը դարձաւ դէպ ի ելակի արտը և սկսաւ շտապով քաղել պտուղները զորս ինծի կը բերէր արեւահար ձեռքերուն մէջ, որոնք հասունցած պտուղն փայլուն վարդի գոյն մը առած էին։ Այնպիսի հրապոյր մը կը ներգործէր իմ վրաս որ վերջապէս թողուցի որ իր ձեռքովը պտուղը բերիս մէջ դնէ։

Ցեռոյ շատ ծանր լրջութեամբ մը ըսաւ ինձ, թէ ինքը գիտէր նաեւ թէ ինչպէս կը բուժուին անթաչուաբեր գործածողները։

—Կալէսի մէջ, ըսաւ, համբաւաւոր ջրհոր մը կայ, զոր կը պահէր Սուրբ Ունիֆրէտ (հաւանականաբար իր հօրաքոյրը՝ որ միեւնոյն անունը կը կրէր) և որուն ջուրը կրնար գրուժել անթաչուաբողները։ Երբ Վալէսէն վերադառնար, պիտի չմոռնար այդ ջուրէն չէշ մը ինծի բերելու։

Շատ բաներ ըսաւ նաեւ Սէովոլտի վրայօք (որուն մասին կը բնակէր ինք) և թէ ինչպէս՝ մշուշապատ օրեր, սովորութիւն ունէր հաւատցնել թէ Մշուշի Տիկինն էր ինք և թէ կ'երթար այցելել Մշուշի Իշխանին որ այնքա՜ն դեղեցիկ էր։

Զմմ գիտեր թէ որքան ատեն կը մնայինք այսպէս, երբ երգիտնահարը եկաւ և բռնեց զայն ինծի հետ խօսած միջոցին։ Այս ծիծաղելի դիրքին մէջ բռնուիլ, նոյն իսկ գինովի մը կողմէ, անտանելի բան էր ինձ համար։ Հրաժեշտ առի ու բաժնուեցայ։

Հիմա երբ կը յիշեմ այդ պատոյտը Ամայի Ճամբուն վրայ, կը վերկենդանանամ կատարելապէս։ Կը տեսնեմ ձախ կողմէն արեւը որ մարը մտնելու մօտ իր կարմիր ճաճանչները կը մաղէ ծառերուն միջտեղէն և ապա մէկէն ի մէկ կ'աներեւութանայ։ Կը տեսնեմ աջ կողմէն բարձրացած ծովուն բովանդակ պայծառութիւնը։ Կը լսեմ Կրէյլինկէմի անտառին մէջ հաւերներուն ելիուհ-կիուհը, կ'առնեմ՝ իրկուան ցօղումն արբշիռ բակլայի ծաղիկներուն անուշ հոտը։

Զէի զգար թէ տուն կ'երթայի, երբ տան պատերուն կատարները կը փայլէին շագանակենիներու ետեւէն։ Իմ տունս՝ առ յաւէտ սիրտն էր այդ պաշտելի աղջկան, որուն և իմ միջեւ անսովոր հեշտալիր համակրութիւն մը ծնած էր։ Կը զգայի թէ ինծի համար ա՛լ ուրիշ տուն չկար։

—Այ աղա, ո՞ւր էիր մինչեւ հիմա, ըսաւ մայրս, երբ տեսաւ որ կը ջանայի անկողին սողոսկիլ կամաց մը, որպէս զի երջանկութիւնս չխանգարուէր ծառաներուն հետ ո և է կոշտ հաղորդակցութիւն ունենալով։ Ո՞ւր էիր, ինչո՞ւ այսքան ուշացար։ Դէմքդ ուրախութենէ կը փայլի, իսկ աչքերդ՝ մտահոգութիւն կը պատճառեն ինծի, այնքան անբնական փայլ մը ունին։ Ցուսամ թէ հիւանդութիւն մը չունիս։

Բան մը չըսի իրեն և շիտակ դէպի սենեակս որ գետնայարկին վրայ էր. և նստած կը դիտէի ագռաւները որ օրը ճեղքելով տեղերին կը դառնային, մինչեւ որ ամէնէն վերջինն ալ անհետացած եղաւ, և կեռնեխնեկուն ճայնքը հետզհետէ դադրեցան ու ծառերը սկսան հետզհետէ աւելի մեծ երեւալ մութին մէջ։

4

Միւս օրը նորէն Վիենի խրթին էի. միւս օրն ալ, յաջորդ օրն ալ։ Երկուքս՝ Ունիֆրէտ և ես՝ սովորութիւն ունէինք պտրտիլ ոեղ կանանչ ծառուղիներուն վրայ, երբեմն դաշտերուն մէջ, Ամայի Ճամբուն ու Անտտոնին չուրքը, ծովեզրին ցից ժայռերուն երկայնութեամբ, դէպ ի Ֆլինթի հրուանդանը տանող ճամբան ի վար, (միակ ճամբան ուր անթաչուաբեր չէին բաւեր, և Ունիֆրէտ կ'ուզէր ինծի կնոջ մը վարպետութեամբ և աղջկան մը դիւրաշարժութեամբ), ու Ֆլինթի հրուանդանէն անդին, ծովեզրին ժայռերուն երկայնութեամբ։

Շուտով իմ սովորութիւններուս ընտելացաւ Ունիֆրէտ։ Թռչունի բոյներ և վայրի մեղր գտնելու մասին վարպետ եղաւ, և թէպէտ կը հակառակէր հանները ժողվելուս, բայց միեւնոյն խայթը չէր ունենար մեղրին նկատմամբ։ Ես կը ցաւէր յաճախ ինծի համար։ Չէինք կրնար ճիշդ ու ճիշդ նմանիլ հանէս-Մկրտչին, վասն զի կիսանդամ բնաւ մարախ չէր ուտեր մեղրին հետ ուտելու համար։ Թէեւ տղոց ամէնէն քաջառողջն էր ուրիշ քարաժայռերուն վրայ նուազ ամայի եկեղեցւոյն ու պարիսպներուն համար։

Այդ եկեղեցին մէկն էր այն եկեղեցիներէն, որոնք քարէ շինուած եկեղեցիներէն, որոնք վերջին վրայ կը գտնուին ցիր ու ցան։ Հեռուն՝ ծովին մէջ երկարող թերակղզի մը ծայրը, պզտիկ ծովախորշի մը դէմտեղուած ըլլալուն՝ իր պատարագուն ուրիշ փարոսի մը կը նմանէր։

Մեր իրարու հանդիպման առաջին դիտեցի որ Ունիֆրէտ չէ՝ որ երբեք նորէն աշխարհին սանդարամետին վերադառնալ։ և հակառակ թէ ինքն ալ քան փափուկ էին իր զգայուն ոտքերն՝ պզտիկ բարի սիրտը զիրքը ալ սիրած ըլլալ էր որ չէր ուզեր նորէն սանդուխներէն, որոնցմէ ես չէի կրնար վերջ ելլել։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆԶԱԴԵԱՆ

(Շարունակելի)